

FÖRSVARSMAKTENS

ÅRSREDOVISNING

2012

Bilaga 3

Särskilda redovisningar

Denna årsredovisning, utom såvitt avser hemliga bilagor, publiceras även på Försvarmaktens hemsida (www.forsvarsmakten.se, sökord "årsredovisning").

INNEHÅLLSFÖRTECKNING BILAGA 3

NR 6 FORSKNING OCH UTVECKLING	7
FoU som kommit insatsorganisationen tillgodo.....	7
Civil forskning och utveckling som tillgodogjorts under 2012	11
NR 10 INTEGRERAT RESURS- OCH EKONOMILEDNINGSSYSTEM	13
PRIO i produktion – status Reservmaterieförsörjningen	13
PRIO Införande 3-4	13
PRIO Införande 4.2 – status.....	13
PRIO Införande 5-6 – status	14
Åtgärder i PRIO inför planerad verksamhetsövergång den 1 januari 2013 (FSV)	14
Införandet av en H/R-infrastruktur.....	15
Ekonomi	15
Risker	15
NR 11 GRUNDORGANISATIONEN	17
Inrättande av SOG.....	17
Bostäder för gruppbefäl, soldater och sjömän	17
NR 12 MILJÖFRÅGOR.....	21
NR 14 PERSONALFRÅGOR	23
Kommentarer.....	23
NR 15 MATERIELFÖRSÖRJNING	25
Avveckling	26
Försäljning övertalig materiel.....	27
Intäkternas fördelning på typ av materiel.....	28
NR 16 INRIKTNINGEN FÖR MATERIELFÖRSÖRJNING SAMT EFFEKTIVISERANDE VERKSAMHETSFÖRÄNDRINGAR SAMT REGERINGSBESLUT 8	29
Genomförd verksamhet.....	29
Gjorda överenskommelser.....	31
Kvarstående frågor	31
Riskhantering under arbetet.....	32
Särskilda frågor att uppmärksamma i det fortsatta arbetet	32
Kostnadsminskningar och omställningskostnader	33
NR 33 INTERN STYRNING OCH KONTROLL.....	35

SÄRSKILD ÅTERRAPPORTERING AVSEENDE SSR VERKSAMHET	37
Bakgrund.....	37
Redovisning.....	37
DET NORDISKA FÖRSVARSSAMARBETET.....	41
Bakgrund.....	41
Redovisning.....	41
SÄRSKILD ÅTERRAPPORTERING AVSEENDE VIND- OCH VÅGKRAFT	45
Bakgrund.....	45
Redovisning	45

TABELLFÖRTECKNING

Tabell 1 Bostäder för GSS/K per förband/ort per 2012-11-01	18-19
Tabell 2 Försvarsmaktens kostnader för externa konsulter 2012 jämfört med 2011, 2010 (Mnkr)	23
Tabell 3 Avgiftsbetalningar (kr) till FMV per stridskraft.....	25
Tabell 4 Ingångna avtal med offentliga och privata aktörer och resursförbrukning (kr)	25
Tabell 5 Försäljning övertalig materiel.....	27
Tabell 6 Försäljningar avancerade krigsmaterielsystem.....	28
Tabell 7 Upparbetade kostnader (kr) avseende exportfrämjande verksamhet.....	28
Tabell 8 Kostnadsminskningar (Utfall, Mnkr).....	34
Tabell 9 Myndighetens omställningskostnader i sammandrag (Mnkr)	34

FIGURFÖRTECKNING

Figur 1 FoT i ett livscykelperspektiv för ett förband eller materielsystem.....	8
Figur 2 Fördelning besparingar	33

Åtterrapporeringen följer numrering i regleringsbrev 2012, förutom de fyra sista avsnitten som avser särskilda åtterrapporeringpunkter. Samtliga redovisningar återfinns inte i detta dokument, se nedanstående tabell:

RB p/ SRB ¹	Avser	Redovisas i dokument
1	Operativ förmåga	Huvuddokument och kvalificerat hemlig bilaga
2	Försvarsmaktens insatsorganisation	Huvuddokument och kvalificerat hemlig bilaga.
3	Stridskrafternas utveckling	Ingår i åtterrapporering RB p 18, underbilaga 3.1
4	Insatser	Huvuddokument samt bilaga 2
6	Forskning och utveckling	Denna bilaga
8	Effektivitet och god hushållning	Huvuddokument
10	Integrerat resurs- och ekonomilednings-system	Huvuddokument och denna bilaga
11	Grundorganisationen	Denna bilaga och underbilaga 3.2
12	Miljöfrågor	Denna bilaga
14	Personalfrågor	Huvuddokument, bilaga 2 samt denna bilaga
15	Materieförsörjning	Denna bilaga
16	Inriktningen för materieförsörjning samt effektiviserande verksamhetsförändringar	Huvuddokument och denna bilaga
18	Uppföljning av det försvarspolitiska inriktningsbeslutet	Underbilaga 3.1
29	Medinflytande för rekryter	Bilaga 2
30	Basorganisation	Huvuddokument
33	Intern styrning och kontroll	Denna bilaga
SRB	SSR-verksamhet	Denna bilaga
SRB	Nordiskt försvarssamarbete	Denna bilaga
SFS ²	Vind- och vågkraft	Denna bilaga
SRB 8	Omdaning försvarslogistik	Huvuddokument, denna bilaga – redovisas under samma avsnitt som RB p 16. Myndighetsgemensam redovisning sker i annan skrivelse.

¹ Särskilt regeringsbeslut.

² SFS (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten, uppdaterad 2010-08-01 med ändring SFS 2010:650

NR 6

FORSKNING OCH UTVECKLING

Försvarsmakten ska redovisa i vilken utsträckning forskning och utveckling (FoU) har kommit insatsorganisation tillgodo under 2012.

Vidare ska Försvarsmakten redovisa i vilken utsträckning civil forskning och utveckling har tillgodogjorts inom myndighetens FoU, myndighetens bedömning av nyttan samt hur andelen internationellt samarbete inom FoU-området har utvecklats.

FoU SOM KOMMIT INSATSORGANISATIONEN TILLGODO

INLEDNING

Forskning och utveckling är en långsiktig investering som Försvarsmakten gör för att över tiden vidmakthålla och utveckla efterfrågade förmågor. Den sammantagna verksamheten kan ses som ett antal instrument och länkar i utvecklingskedjan från forskning och teknikutveckling via studier, konceptutveckling och experiment till organisations- och metodförsök eller materieförsök och materielutveckling.

KUNSKAPSUPPBYGGNAD

Det primära syftet med forskning och teknikutveckling (FoT) är att vara kunskaps- och kompetensskapande genom att bygga upp en kunskapsbank, se figur 1. Kunskapsbanken ska tillämpas för att kompetensförsörja Försvarsmaktens utveckling av efterfrågade förmågor både på kort - och lång sikt. FoT är förutsättningsskapande verksamhet för att utveckla en förmåga. Den kunskap som genereras ger Försvarsmakten nödvändiga underlag för beslut om hur hotbilden ser ut och utvecklas med avseende på vad Försvarsmakten kan göra i form av materiella motåtgärder och taktiskt uppträdande samt för att klarlägga vilka medvetna risker myndigheten tar.

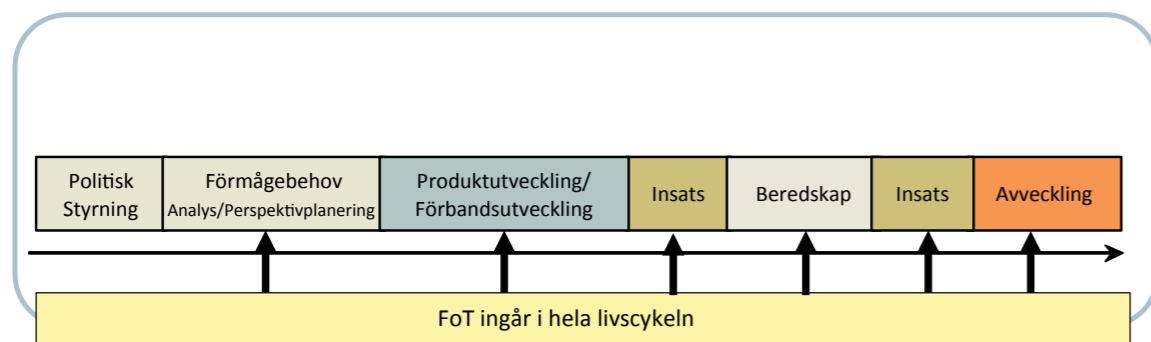
Vidare så ger den kunskap som skapas i kunskapsbanken en kunskapsnivå som möjliggör för Försvarsmakten att anpassa sig till det oväntade. Med forskning på lång sikt skapas även förutsättningar att möta nya hot och möjligheter.

Den forskning som genomförs idag kommer primärt att fylla på kunskapsbanken för tillämpning om två till tio år. En mindre del kommer även till användning under samma år den genomförs. Forskning och teknikutveckling är i grunden långsiktig verksamhet där realisering av resultaten och nyttan sker vid ett senare tillfälle och ofta i ett annat sammanhang som exempelvis leverans av ett materielsystem, en taktisk anpassning eller förändrad utbildning av militär personal.

Konsekvensen av tidsglappet mellan genomförd FoT och identifierad nytta, tillämpning i Försvarsmakten, är att spårbarheten av nyttan är utmanande. Ofta är det flera olika komponenter inom FoT, små såväl som större, som bidragit till leveransen (nyttan) vilket komplicerar spårbarheten ytterligare.

LIVSCYKELPERSPEKTIVET

FoT är en integrerad del av förmågeutvecklingen och inte bara en del i de tidigaste faserna av livscykel, se figur 1. Investering i kunskaps- och kompetensuppbyggnad används i hela livscykeln, från idé till avveckling, för ett materielsystem eller förband. En kontinuerligt pågående tillämpning av kunskapsbanken är deltagande av experter för att stödja kravformulering på förband och materiel, upphandling av materiel, utveckling av materiel och förband samt att stödja pågående operationer. Som följd av den nya materieförsörjningsstrategin och den nya personalförsörjningen i Försvarsmakten kommer denna form av leveranser och nytta att accentueras och öka i vikt. En grundförutsättning för att FoT kan vara en integrerad del i förmågeutvecklingen och bidra under hela livscykeln för ett system är att kunskapsbanken kontinuerligt fylls på.

Figur 1 FoT i ett livscykelperspektiv för ett förband eller materielsystem

LEVERANSER 2012

Under 2012 har ett antal leveranser genomförts till Försvarmakten som kommit till nytta för myndigheten. Exempel på när forskning och teknikutveckling genom överföring kommit insatsorganisationen tillgodo under 2012 är bland annat inför insats då stöd lämnats avseende operativ validering av Helikopter (HKP) 16 gällande såväl telekrigsfrågor som sårbarhet mot ballistiska hot. FoT-verksamheten har även bidragit till att öka förmågan för svenska ytfartyg att undgå att upptäckas av andras spanings- och/eller minsystem genom en metod för mätning, prediktering och minimering av elektriska och magnetiska signaturer. Vidare så har stöd lämnats till integrationsarbetet av såväl robotsystem 15 som störskydd för GPS på korvett Visby samt inför och vid upphandling av laservarnare till fartyg och ny utrustning för teknisk signalspaning. Inom flygområdet så har utbildning och förövning av flygförband inför deltagande i den internationella övningen REDFLAG genomförts. Vidare så har medverkan i utvecklingen av Gripensystem inom bland annat sensor- och telekrigområdena samt inför kommande nyanskaffning av ammunition till automatkanonen levererats. Kunskap från FoT-verksamheten har utnyttjats vid kravställning av ny personlig skyddsutrustning och sårbarhetsvärdering av insatta markfordon. En undersökning har genomförts för att undersöka hur väl Skyddsmask 90 står emot inläckage av gaser, fasta partiklar samt aerosoler i en operativ miljö. Verksamheten har bidragit med att eliminera risken för egengenererad telekonflikt inom camper, t ex genom att beräkna skyddsavstånd mellan fältsjukhus och taktiska radiosystem för att förhindra att medicinsk utrustning stör taktisk radiokommunikation. För nästa generation intergruppradio (IGR2) för soldaten har FoT-kunskap utnyttjats vid genomförande av övningar och försök inför anskaffning av nästa generation.

Direktstöd har lämnats till Försvarmaktens medicinska underrättelsetjänst avseende hotbedömningar för Somalia, Kenya, Tanzania, Madagaskar, Seychellerna, Oman, Djibouti, DRC, Syrien och Mali. Inom rymdrelaterade frågor har FoT-verksamheten bidragit till att öka kapaciteten för analys av rymdrelaterade militära förmågor med verktyget Satellite Tool Kit (STK). Verktyget ger bland annat ökade möjligheter till en bättre rymdlägesbild, vilket kan svara på frågan: vem kan se vad, var och hur?

Inom programmet Nano Satellite Plug and play Architecture (NAPA) har en "plug and play" arkitektur för små satelliter tagits fram tillsammans med miniatyriserade komponenter för satelliter. Nästa steg blir att skjuta upp en satellit för testa dessa tekniker vilket görs i samarbete med Air Force Research Laboratory (AFRL), i USA.

Nedan anges några exempel på leveranser som tydligt är riktade mot pågående eller genomförda internationella insatser.

AFGHANISTAN

Vid ett flertal tillfällen har utbildning genomförts inför rotation i insatsområdet i syfte att öka kunskap hos Försvarmaktens personal såsom i metoder för provtagning, explosivämnesanalys och igenkänning av beståndsdelar och komponenter till explosivämnen för hemmagjorda bomber (IED:er) samt rörande förekommande burna hotvapensystem i insatsområde avseende teknik, taktiskt uppträdande och igenkänning av beståndsdelar och komponenter för vidare forensisk analys. Vidare har operativt stöd lämnats med avseende på telekrigsfrågor till HKP 10B samt detaljerade analyser av flera olika vapentekniska hot i insatsområden.

I samband med stöd till ISAF har Försvarmakten dragit nytta av den tidigare FoT-verksamheten "RF över fiber" vid uppgradering av signalspaningssystemet. Man får därigenom en större taktisk flexibilitet vid utplacering av materielen. Detta har implementerats i torninstallationen på CNL (Camp Northern Light).

FO T LEVERANSER FÖRE 2012 SOM VAR FÖRUTSÄTTNINGSSKAPANDE FÖR LEVERANSER TILL FÖRSVARMAKTEN UNDER 2012

Regelmässigt levereras resultat och kunskap från FoT ett antal år före leverans av materielsystem, en taktisk anpassning eller förändrad utbildning av militär personal, till Försvarmakten. Den tidsfördröjning som uppstår när realisering av resultat och nytta från FoT sker vid ett senare tillfälle och då ofta i ett annat sammanhang, medför att kopplingen till de tidigare levererade resultaten från FoT-verksamheten inte blir tydlig och därmed även att nyttan inte blir tydlig. Nedan ges några exempel på leveranser från FoT som skett före 2012 men som varit förutsättningsskapande för leveranser till Försvarmakten under 2012.

FoT-verksamhet inom signaturanpassning har legat till grund för identifiering av svagheter i konstruktion och formgivning av Archer-systemet avseende främst radar- och IR-signatur. Svagheter har delvis åtgärdats med Mobile Camouflage System (MCS).

Ammunitionen Excalibur till Archer-systemet är till stora delar sprungen ur resultat från FoT-verksamhet kopplat till vapen, ett exempel är tekniken för att G-kraftshärda elektroniken. Vidare har resultat från tidigare studier av styrsystem inom robotområdet utnyttjats vid anskaffning av Excalibur.

Vid anskaffning Radarjaktrobot Meteor har resultat från tidigare FoT-studier avseende zoner, styralgoritmer och navigationssystem utnyttjats.

Inom vapenuppdraget har man tagit fram 40 mm ammunition med bibehållen verkan som inte ger splitter bakåt (ut till 2 km) vilket medger ett mycket kort armeringsavstånd. Detta innebär att Strf 90 kan användas som understödsvapen på korta avstånd (strid i bebyggelse). Införande pågår vilket är ett exempel på FoT-verksamhet som går direkt in i ett materielprojekt.

Kunskap framtagna inom FoT-verksamheten för kravställning och värdering av olika skyddslösningar t.ex. inom områden som skydd mot IED har tagits tillvara i flera fordonsprojekt med skyddsbehov. Under 2012 kan nämnas arbetsmaskiner, terrängbilar och ingenjörsfordon.

Inom taktisk kommunikation har ett antal dataradiostationer (GTRS 1-3 kanal) avsedda för farkostmontering levererats. Kunskap för att möjliggöra denna anskaffning har byggts upp inom FoT-verksamheten och då främst inom kravställning och utvärdering.

STUDIER

Exempel på leveranser från studieverksamheten är bland annat underlag från arenastudierna till Försvarmaktens perspektivstudier och arbetet med Försvarmaktens framtagning av underlag till Försvarsberedningens arbete. En studie har rört hur luftvärnets sensorsystem kan utvecklas. Fokus har bland annat legat på hur synergieffekter kan uppnås genom att fusionera data från olika typer av sensorer samt hur lätta och mobila sensorer kan tillföras och integreras i sensornätverk. I flygstridskrafternas fortsatta utvecklingsarbete har det gjorts en nulägesanalys och utarbetats förslag på Flygvapnets utveckling på 20 års sikt. Vidare har Försvarmaktens behov av en helikopterbunden ledningsplattform/funktion studerats. Ett förslag på framtida taktisk ledning av luftstridskrafter har tagits fram. Lämpliga logistikkoncept för svenska flygstridskrafter har

också studerats. Kunskap från studier och konceptutveckling, främst vad avser operativ planering samt kunskaps- och informationshantering inom underrättelseverksamhet, har överförts till insatsorganisationen. Ett aktivt deltagande i internationellt utvecklingssamarbete har också bidragit till en utvecklad förmåga att agera i områden där irreguljära hot förekommer. Kunskapen har inarbetats i konceptutvecklingen avseende operativ ledning samt i utbildning vid SWEDINT. Det internationella samarbetet har även utgjort en integrerad del av det övriga konceptutvecklingsarbetet. En viktig målsättning har varit att stärka förmågan till interoperabilitet, bl.a. genom samarbete med NATO.

ANDEL INTERNATIONELLT SAMARBETE

Bedömningen av andelen internationellt samarbete inom FoU-området och dess utveckling har gjorts genom att inhämta preliminära underlag från Försvarets materielverk (FMV) och Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI). Då nuvarande planerings- och redovisningssystem inte med automatik kan ge underlag i denna frågeställning är uppgifterna betingade med osäkerheter och trender svåra att utläsa. Försvarmakten inriktning är att internationellt samarbete är möjligt inom i princip alla områden, och att det ska öka i omfattning.

FORSKNING

En stor del av det internationella forskningsutbytet utgörs av informationsutbyte av akademisk forskningskaraktär, utan ekonomiska kopplingar. Avseende den forskning som utförs på Försvarmakten uppdrag av FOI och Förvarshögskolan (FHS) görs den övergripande bedömningen, att i stort sett alla forskningsprojekt har inslag av kontrakterad eller överenskommen internationell samverkan eller informationsutbyte under år 2012. Genom samarbete får FOI tillgång till kunskaper och försöksutrustning som gör det möjligt att tillfredsställa Försvarmaktens och andra kunders behov.

Omfattningen av det avtalsbundna samarbetet styrs främst av andra länders behov och villighet att samarbeta. Den fortsatta ekonomiska krisen och därmed efterföljande budgetpåverkan i olika länder har under året lett till förseningar och i vissa fall till att länder dragit sig ur projekt.

Den ekonomiska andel som överenskommit eller kontrakterats för internationell samverkan inom forskningen uppgick till cirka 77 miljoner kronor under 2012. Inriktning och ambition är att fortsatt söka kostnadseffektiva samarbeten, vilka bedöms vara fördelaktiga för förmågeutveckling, uppbyggnad av kunskapsbanken och i ekonomiska termer.

TEKNIKUTVECKLING

Avseende den teknikutveckling som utförs av FMV på Försvarmaktens uppdrag görs den övergripande bedömningen att andelen projekt, som har inslag av kontrakterad eller överenskommen internationell samverkan 2012, var cirka 20 procent. Denna nivå bedöms komma att gälla även för år 2013.

Den ekonomiska delen som överenskommit eller kontrakterats för internationell samverkan beräknas uppgå till cirka 56 miljoner kronor för året, dvs. lägre än tidigare prognoser. Denna del bedöms under 2013 att ligga i samma nivå. Den ekonomiska krisen har fortsatt och därmed efterföljande budgetpåverkan i olika länder har under året lett till förseningar och i vissa fall att länder dragit sig ur projekt. Detta läge bedöms fortsätta och därmed öka osäkerheten i prognosen för 2013. Reduceringar i anslag 1.5 har även påverkat.

Inriktning och ambition är att fortsatt söka kostnadseffektiva samarbeten, vilka bedöms vara fördelaktiga för såväl förmågeutveckling, uppbyggnad av kunskapsbanken som i ekonomiska termer.

Fler än 115 projekt i forsknings- och teknikutvecklingsplanen 2012 har internationell samverkan i någon form av bilaterala-, multilaterala-, EDA eller NATO-samarbeten. Exempelvis NAPA 3, se leveranser ovan, eller RACUN som är ett EDA-projekt där man ser på vilka dimensionerande prestandakrav olika typer av marina insatser har avseende robusta system för undervattenskommunikation.

CIVIL FORSKNING OCH UTVECKLING SOM TILLGODOGJORTS UNDER 2012

Försvarmakten har under året tecknat ett samverkansavtal med MSB och Rymdstyrelsen, för delning av kostnad, som rör deltagande i ESA SSA fas 2 (Space Situational Awareness) för att erhålla fördjupad kunskap om Space Surveillance and Tracking (SST) och Space Weather and Near Earth Objects. Programmet påbörjas 2013.

Vidare har Försvarmakten under året befäst och utökat samverkan med civil FoU, inom områden där kostnadseffektivitet kan påvisas. Inom ramen för det 2010 etablerade FoU-samverkansprogrammet knyts efterhand nya kontakter. Fortsatt samverkan har skett med Folke Bernadotteakademien och Utrikespolitiska Institutet. Beställningarna till civila universitet och högskolor har ökat, främst inom human- och samhällsvetenskapliga ämnesområden.

Inom FoU-samverkansprogrammet har, för kunskapsuppbyggnad avseende hur man bäst ska kunna säkra flöden i regioner där Försvarmakten har uppdrag att verka internationellt samt för förmågan att stödja samhället i kris, Försvarmakten under året påbörjat forskningssamverkan inom Training Regions Research Centre. Genom kopplingar till behov och kunskaper inom såväl akademi, industri och bolag som kommuner och landsting stärks interoperabiliteten med nationella aktörer och kostnadsdelning sker genom samfinansierad verksamhet.

Under 2012 har forskningssamverkan med högskolor och universitet, i syfte att utarbeta underlag för en säker och rationell informationshantering, fortsatt med ökad ambition. Detta samarbete bedöms av båda parter vara av stort värde.

Även korta uppdrag kan vara av intresse inom områden där civil forskning är framstående, varvid kostnadseffektivitet erhålls genom att kapitalisera på den kunskap som byggts upp genom tidigare forskning för andra uppdragsgivare. Ett exempel på ett sådant område är personalförsörjning där universitet och högskolor (UoH) är en lämplig leverantör. En svaghet med korta uppdrag är dock att ingen försvarsspecifik kunskapsbank byggs upp hos leverantören som kan avtappas vid ett senare tillfälle om behov uppstår.

Inom teknikområdet utnyttjas civilt driven teknikutveckling i samverkansprogram med USA, där svensk civil spetsforskning och Försvarmaktens behov medger kostnadseffektiva bilaterala samarbeten. Samarbetet har under året fördjupats.

Vidare har fortsatt samverkan med Vinnova och industrin inom teknikområdet skett genom beställningar via FMV. Ytterligare exempel på utveckling som pågått inom teknikområdet är det Nationella Flygtekniska Forskningsprogrammet (NFFP), som fortsatt uppvisar mycket positiva resultat, samt mera riktade specifika teknikprojekt och samarbeten.

NR 10

INTEGRERAT RESURS- OCH EKONOMILEDNINGSSYSTEM

Försvarmakten ska i kvartalsredovisningen enligt punkten 9³ redovisa hur införandet av ett integrerat resurs- och ekonomiledningssystem (Prio) fortgår. Redovisningen ska särskilt omfatta avvikelser avseende säkerhet, budget, tid, funktionalitet eller annan relevant aspekt.

PRIO I PRODUKTION – STATUS RESERVMATERIELFÖRSÖRJNINGEN

Läget vad gäller reservmaterieförsörjningen har successivt förbättrats. Prioriterade systemändringar är nu införda eller kommer att införas i närtid. Logistikflödena fungerar nu i stort men ett fortsatt fokus ligger på att trimma beställningsrutinen, Material Requirement Planning (MRP) och hanteringen av utbytesenheter.

Den särskilda åtgärdsgrupp som funnits sedan våren 2012 har slutfört sitt arbete och fr.o.m. december 2012 drivs fortsatta aktiviteter inom ramen för ordinarie linjeansvar, där en samverkan sker mellan Försvarmakten och FMV/FSV. Arbetet med att minska uppkomna reparationsköer pågår löpande och kommer att fortgå under första kvartalet 2013.

Övriga delar av system PRIO har fungerat väl sedan föregående rapportering, Försvarmaktens kvartalsrapportering, tredje kvartalet 2012.

PRIO INFÖRANDE 3-4

PRIO Införande 3-4 produktionssattes den 17 februari 2012 och leveransgodkändes den 15 juni 2012 relativt leverantören. Införandet innefattade stöd för lagerredovisning, förnödenhetsförsörjning, upphandling/inköp samt ett utökat stöd för personaladministration och strategisk personalplanering. De problem som uppstod efter driftsättningen vad avser reservmaterielhanteringen, berörde framförallt hanteringen avseende in- och utleveranser av reservmateriel på central- och garnisonslager. Bristerna gav konsekvenser i förbandsproduktionen men såväl nationella som internationella insatser hanterades via stöd av reservmetoder och bristerna var i stort åtgärdade under det tredje kvartalet. Kvarvarande brister är planerade att hanteras under det första kvartalet 2013.

PRIO INFÖRANDE 4.2 – STATUS

Införande 4.2 produktionssattes i två omgångar i oktober och november 2012. Införandet innefattar stöd för Ny Personalstruktur, Hemvärnet, Lönebildning, hantering samtida anställningar och Nytt Arbetstidsavtal.

Produktionssättningarna har gått bra med få avvikelser vilka hanterats löpande.

Särskilda åtgärder genomfördes för att säkra löneutbetalningen i november, bl.a. i form av ett antal extrainsatta säkerhetskopieringar inom lönesystemet och en etablerad reservrutin för löneutbetalning. Motsvarande åtgärder sker för löneutbetalningarna i december och januari.

³ Kvartalsmöten.

En särskild Extra Ordinär Support (EOS) finns etablerad för att under en övergångsperiod förstärka ordinarie supportorganisation. EOS innefattar bl.a.:

- Stöd till HRC (Helpdesk)
- Stöd vid löneproduktion respektive vid ersättningsproduktion Hemvärnet
- Stöd till Hemvärnets utbildningsgrupper
- Stöd till HR Direkt och Service Desk (Hot Line)
- Stöd till Systemförvaltningsenheten (SFE)
- Kompletterande utbildning.

Överlämning av utbildning till Utbildningsenheten ManE på Karlberg pågår.

Införandet leveransgodkändes den 4 december 2012.

PRIO INFÖRANDE 5-6 – STATUS

Ett avrop av Införande 5-6, inom ramen för befintligt Systemleveransavtal (SYLA), tecknades den 29 september 2012. Avropet föregicks av att Försvarmakten och FMV tecknat samråd kring innehåll och genomförande samt att en mellan myndigheterna gemensam plan för PRIO framtagits enligt regeringens direktiv.

Införande 5-6 innefattar i grundinförandet stöd för underhållsproduktion, behovsättning/behovstäckning samt konfigurationsstyrning för armén och marinen. Utöver grundinförandet ingår följande tillägg: Pilot autonom lösning, EHP5 (teknisk uppgradering), Lön, Fastighet & Anläggningar (hyresdelen), Avvikelsehantering, Verksamhets säkerhet, Business Objects samt en förstudie Handdator. Vidare ingår som möjliga optioner GTS (tullhantering), HANA (teknisk lösning för att hantera och sammanställa stora datamängder) samt Katalogtjänst.

Förberedelsearbetet för Införande 5-6 fortgår mot inplanerad projektstart i januari 2013. Genomförandet sker under 2013-2014 med två planerade produktionssättningar under 2014 och en efterföljande utrullning under 2015.

ÅTGÄRDER I PRIO INFÖR PLANERAD VERKSAMHETSÖVERGÅNG DEN 1 JANUARI 2013 (FSV)

Det mellan Försvarmakten och FMV gemensamma projektet för anpassningar i system PRIO för att hantera FSV och verksamhetsövergången den 1 januari 2013 har pågått under hela fjärde kvartalet 2012. Produktionssättning sker den 7 januari 2013 och arbetet har följt plan trots en mycket snäv tidsplan. Lösningen innebär att FSV sätts upp som en separat enhet ("företag") i PRIO-systemet som interagerar med Försvarmaktens PRIO-system. Systemlösningen kommer initialt att täcka de huvudsakliga och mest prioriterade flödena mellan myndigheterna och kommer under våren 2013 successivt att kompletteras med åtgärder som bedömts viktiga men som med hänsyn till tidsaspekten fått vänta.

INFÖRANDET AV EN H/R-INFRASTRUKTUR

Arbetet med att ta fram en IT-infrastruktur för hantering av information på nivå Hemlig/ Restricted (H/R) i PRIO fortgår. Ett beslut har nu fattats kring hur lösningen mer i detalj ska utformas. Lösningen införs koordinerat med PRIO Införande 5-6. En löpande uppföljning och riskbedömning sker av projektet för att så tidigt som möjligt fånga upp eventuella avvikelser kopplat till teknisk lösning, tidplan och kostnad för projektet.

EKONOMI

Ekonomiska medel för PRIO fortsatta realisering i Införande 5-6 har säkerställts.

Försvarmakten har den 6 november 2012 svarat på Förvarsdepartementets remiss per den 9 oktober 2012 avseende redovisning av upparbetade och planerade kostnader för PRIO.

RISKER

Följande övergripande risker bedöms av Försvarmakten finns kopplat till PRIO fortsatta realisering. Åtgärder för att hantera riskerna redovisas under respektive punkt:

- Risk för att fortsatta störningar i reservmaterieförsörjningen i de fall att åtgärder ej får genomslag i tillräckligt hög takt. Risken har fortsatt att minska sedan föregående kvartalsrapport. Åtgärd: Effekter av insatta åtgärder följs löpande upp. Beredskap finns för att ytterligare stärka/prioritera dessa i det fall det visar sig behövas.
- Risk för bristande tillgång till personella resurser för Införande 5-6 med hänsyn till andra åtaganden främst inom logistik- och personalområdet (omstrukturering, genomförandet av åtgärder kopplat till FSU) etc. Viss bemanning av Införande 5-6 återstår men risken har minskat sedan föregående kvartalsrapport. Åtgärd: Säkerställande av tillgång till personal på individnivå.
- Risk för att löneutbetalningar i januari innehåller felaktigheter på grund av brister i Införande 4.2 konstateras efter driftsättning. Detta kan påverka FSV-personalens löneutbetalningar efter verksamhetsövergång. Risken bedöms som mycket liten p.g.a. dels utfallet av november- och decemberlönen, dels de förberedelser som genomförts och de reservrutiner för löneutbetalning som utarbetats. Konsekvenserna blir dock mycket allvarliga om risken skulle falla ut. Åtgärd: Tidig analys av lönedata inför löneutbetalning kommer att genomföras. Reservrutiner (så kallade fall-backplaner) är utarbetade och kan vid behov nyttjas med kort varsel.
- Risk för försening i Införande 5 för att LOB 2 (Ledning och Beställning 2 kopplat till Omdaning av försvarslogistiken) ej i tillräcklig grad hinner detaljera hur processer ska utformas och ansvar ska fördelas mellan Försvarmakten och FMV som ett ingångsvärde till designfasen i Införande 5. Risken bedöms som medelhög. Åtgärd: Fortsatt dialog mellan berörda parter och omfallsplanering.

Riskerna hanteras löpande i bl.a. PRIO styrgrupp.

NR 11

GRUNDORGANISATIONEN

Försvarsmakten ska i årsredovisningen redovisa inrättandet av Särskilda Operationsgruppen (SOG) som en organisationsenhet.

Försvarsmakten ska i delårsredovisningen och årsredovisningen redovisa sin inriktning avseende bostäder för personalkategorin gruppbefäl, soldater och sjömän. Av respektive redovisning ska också framgå eventuellt genomförda och planerade åtgärder.

Försvarsmakten ska i sin ekonomiska redovisning redovisa ekonomiskt utfall per organisationsenhet i enlighet med tabell 4:1 i årsredovisningen för 2010.

Redovisning för den sista punkten återfinns i underbilaga 3.2

INRÄTTANDE AV SOG

Särskilda operationsgruppen (SOG) var fram till 2012 organiserad under organisationsenheten K 3. Då SOG-verksamhet och resurser är belagd med särskild sekretess förelåg svårigheter för chefen K 3 att utöva myndighetschefens delegerade arbetsgivaransvar utan insyn från personal, som saknade rätt behörighet.

Från den 1 januari 2012 är SOG organiserat som egen organisationsenhet vilket innebär att chefen för SOG utövar arbetsgivaransvaret.

BOSTÄDER FÖR GRUPPBEFÄL, SOLDATER OCH SJÖMÄN

FÖRSVARSMAKTENS INRIKTNING

Försvarsmaktens personalförsörjningssystem har reformerats. Detta innebär bland annat att kontinuerligt tjänstgörande anställda gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/K), i likhet med övriga anställda, själva har att svara för sitt boende. Bostadssituationen på vissa orter gör det dock svårt att snabbt hitta en bostad till ett skäligt pris och detta påverkar Försvarsmaktens förmåga att kunna rekrytera och behålla personal. För att skapa förutsättningar för implementeringen av det nya personalförsörjningssystemet uppfattar Försvarsmakten det som nödvändigt att GSS/K får stöd med boendet, både som tillfälligt boende på logement och, särskilt på vissa orter, därefter ges stöd med övergångsboende.

Ett tillfälligt boende kan vara på logement i mån av plats. Försvarsmaktens inriktning är att, inom gällande regelverk, medverka till att GSS/K bereds möjligheter till ett tillfälligt boende på logement, eller motsvarande, under cirka ett år efter genomförd GMU och provanställning. Att ha boende inom kasernområdet är dock inte önskvärt, vare sig för Försvarsmakten eller för dess anställda. För Försvarsmakten är det därför viktigt att ett kasernboende inte permanentas, bl.a. beroende på att detta är ett enklare boende endast avsett för en begränsad tid.

GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER

Förordning (1993:528) om statliga myndigheters lokalförsörjning och Förordning (1993:527) och förhyrning av statliga fastigheter m.m. reglerar hur en myndighet kan agera avseende uthyrning. Mot bakgrund av detta har en överenskommelse slutits mellan Försvarsmakten och Fortifikationsverket om Fortifikationsverkets möjligheter att ordna ett tillfälligt boende i logement i de fall lokala förutsättningar medger detta.

Fortifikationsverket redovisar i sin beräkning detaljerat vilka kostnader som utgör underlag för hyressättningen. Det är förbandet som avgör vilka som skall få möjlighet att teckna avtal genom att anmäla dessa med namn till Fortifikationsverket.

Fortifikationsverket har tagit fram riktlinjer och rutiner avseende boende för anställda soldater. Dessa har samrådstecknats av Försvarsmakten. Fortifikationsverket tecknar ett nyttjanderättsavtal, om plats för tillfälligt boende i logement, med den enskilde.

Anpassning av kaserner för tillfälligt boende har genomförts vid samtliga garnisonsorter.

Av nedanstående tabell framgår att samtliga gruppbefäl, soldater och sjömän som har önskat boende i logement har kunnat få sina önskemål uppfyllda, undantaget tre st. vid P 7 och åtta st. vid F 17. Redovisning avser läget den 1 november 2012 och behovet har varit stabilt jämfört med delårsredovisningen.

Förband	Ort (arbetsort) ⁴	Boende i logement 2012-12-01	Boende i logement 2012-06-01	Antal som anmält intresse men ej fått boende 2012-12-01
HKV	Stockholm	0	0	0
LG	Kungsängen	50	17	0
LG	Stockholm	30	30	0
I 19	Boden	20	6	0
I 19	Arvidsjaur	25	20	0
K 3	Karlsborg	118	28	0
P 4	Skövde	14	48	0
P 4	Kvarn	0	0	0
P 7	Revingehed	54	19	3
A9	Boden	3	0	0
Lv 6	Halmstad	27	43	0
Ing 2	Eksjö	24	21	0
LedR	Enköping	35	41	0
TrängR	Skövde	20	30	0
1. ubflj	Karlskrona	18	32	0
3.sjöstridsflj	Karlskrona	0	0	0
4.sjöstridsflj	Berga	0	0	0
4.sjöstridsflj	Skredsvik	6	10	0
Amf 1	Berga	75	187	0
Amf 1	Göteborg	10	6	0
MarinB	Karlskrona	17	29	0
MarinB	Berga	0	0	0
F7	Såtenäs	0	0	0
F 17	Ronneby	8	3	8
F 21	Luleå	20	13	0
F21	Såtenäs	0	10	0
F21	Uppsala	6	-	0

⁴ Kan alltså innebära att ett förband kan ha flera orter där GSS/K arbetar.

Förband	Ort (arbetsort) ⁴	Boende i logement 2012-12-01	Boende i logement 2012-06-01	Antal som anmält intresse men ej fått boende 2012-12-01
Hkpfj	Linköping	9	9	0
Hkpfj	Ronneby	0	-	0
FMLOG		0	0	0
FMTM	Örebro	0	0	0
MHS K	Karlberg	0	0	0
MHS H	Halmstad	0	0	0
MSS	Skövde/Kvarn	0	0	0
SSS	Karlskrona	0	0	0
LSS	Uppsala	19	22	0
LSS	Hästveda	0	-	0
HvSS	Salem	0	0	0
FMTS	Halmstad	18	8	0
FMTS	Kungsängen	10	1	0
SWEDC	Eksjö	0	0	0
SkyddC	Umeå	2	2	0
FMUndSäkC	Uppsala	0	0	0
FMUndSäkC	Halmstad	0	0	0
FM HRC	Stockholm	0	0	0
FömedC	Göteborg	0	0	0
Summa		638	635	11

Tabell 1 Bostäder för GSS/K per förband/ort per 2012-11-01

Förutom att stödja med boende i kasern (eller motsvarande) under kortare tid finns det, på vissa orter, även behov av tillgång till "övergångsboende" för GSS/K. "Övergångsboende" innebär bl.a. att man fransäger sig besittningsrätten. Tanken med "övergångsbostäder" är att den enskilde så snart som möjligt finner en permanent bostad på ordinarie bostadsmarknad. Det ideala är givetvis att individen, precis som alla andra medborgare, utnyttjar ordinarie bostadsmarknad. På vissa orter är detta dock ett problem då efterfrågan överstiger tillgången på lägenheter. Bostadsbristen är särskilt påtaglig i storstadsområdena. I dagsläget är drygt 4 000 GSS/K anställda i Försvarsmakten. År 2018 ska Försvarsmakten, enligt gällande planering, ha cirka 6 600 GSS/K anställda. Av dessa kommer drygt 30 procent att tjänstgöra i Stockholms och Uppsala län.

Utifrån gällande regelverk har Försvarsmakten i praktiken endast möjlighet att utnyttja Stiftelsen MHS-Bostäder för att lösa bostadsbehovet. Stiftelsen har därför ändrat sina stadgar för att "utan enskilt vinstsyfte" kunna "förvärva, uppföra och förvalta bostadslägenheter" i Uppsala- och storstockholmsområdet. Därmed kan stiftelsen utgöra en aktör för att lösa bostadsproblem för GSS/K i storstockholmsområdet.

PLANERADE ÅTGÄRDER

I såväl dagsläget, som i långsiktig planering, är bostadsbristen för GSS/K störst i Stockholms och Uppsala län. Man kan dock inte utesluta att det kan uppstå behov av åtgärder inom andra orter. Försvarsmakten kommer därför att undersöka på vilka andra orter och i vilken omfattning som det kan bli ett bostadsproblem och vilka åtgärder som kan vidtas.

NR 12 MILJÖFRÅGOR

För Stockholms-, Enköpings- och Uppsalaområdet avser Försvarmakten att nyttja Stiftelsen MHS-Bostäder för att lösa behovet av övergångsboende. Arbetet pågår för att ingå ett nytt avtal mellan Försvarmakten och stiftelsen. En del är att inrätta en referensgrupp med delar ur förband och representanter för GSS/K, för att diskutera behov och lösningar.

Stiftelsen MHS-Bostäder planerar vidare för att, under de kommande åren, anskaffa ett antal bostäder för GSS/K tjänstgörande inom garnisonerna Uppsala, Enköping, Stockholm och Haninge. De första nybyggda bostäderna för GSS/K bedöms stå färdiga under 2013. Försvarmakten vill betona att förutsättningen för att bostäderna skall uppfattas som attraktiva av GSS/K är att hyran hålls på en skälig nivå och att bostäderna är behovsanpassade. En viktig parameter för att möjliggöra detta är en översyn av hur tomträten bör säkerställas för Stiftelsen MHS-Bostäder, som medför att Stiftelsens finansiella ställning stärks.

Försvarmaktens bedömer att det även kan föreligga behov av övergångsbostäder för GSS/K, tjänstgörande utanför Storstockholmsområdet. Stiftelsen MHS-Bostäder kommer därför att pröva möjligheterna att genomföra ytterligare en utvidgning av den geografiska ramen.

Försvarmakten inväntar regeringens beslut rörande vem eller vilka som övertar Fortifikationsverkets nuvarande uppgifter. Försvarmakten föreslår att regeringen, i arbetet med utformningen av ett nytt regelverk, beaktar uthyrningsmöjligheter till ett skäligt pris för GSS/K.

Försvarmakten ska redovisa hur arbetet med strategiska miljöbedömningar i planerings- och beslutsprocessen har utvecklats.

Nedan följer en beskrivning av det strategiska miljöarbete som skett under 2012 i syfte att följa Försvarmaktens miljöpolicy och minska myndighetens miljöpåverkan.

Försvarmakten har fortsatt arbetet med att utveckla rutiner så att hänsyn till den yttre miljön ur ett hållbarhetsperspektiv beaktas vid så väl nationella som internationella övningar och insatser. Deltagande inom både NATO och EU militära miljö har utvecklats särskilt inom följande områden:

- Försvarmakten har på uppdrag av Förvarsdepartementet deltagit vid två ordinarie DEFNET⁵ möten. Under året har frågorna fokuserat på energi och REACH⁶.
- Försvarmakten har fortsatt deltagit i EDA⁷ Military Green projekt. Under året har bland annat ett nytt miljökoncept⁸ för EU-ledda operationer presenterats där Sverige är en av initiativtagarna. Miljökonceptet fungerar som riktlinjer för principer och ansvar gällande miljöskydd vid EU-ledda militära insatser.
- Försvarmakten har ett MOU⁹ med Amerikanska Förvarsdepartementet. Under året har arbetet med att ta fram ett utbildningspaket¹⁰ tillsammans med USA och Finland fortlöpt. Materialet och innehållet som tagits fram kommer att färdigställas och publiceras under våren 2013.
- Försvarmakten har tillsammans med Litauen, tagit på sig rollen att som PFP-land¹¹ vara Co-Director i NATO energistudie, SENT¹². Projektet är finansierat av NATO Science for Peace and Security (SPS) program och syftar till att identifiera bästa metod för minskad energiförbrukning inom militären samt att underlätta interoperabiliteten för dessa åtgärder och lösningar.
- NATO SPS- studie; Sustainable Operational Military Compounds- Towards a Zero Footprint Compound. Ytterligare ett NATO- projekt där Sverige, tillsammans med Canada, har tagit på sig Co-Director rollen. Projektet är finansierat av SPS programmet och syftar till att bygga ekologisk hållbara internationella camper.
- Under året har ett utökat miljöstöd skett gentemot insatsorganisationen, bland annat i form av systemstödsresor, både till Afghanistan och Kosovo, avvecklingen av fyra camper i Afghanistan och delar av återstående verksamheten i Kosovo. Stöd i form av orderskrivning avseende miljöannex till både marin insats i EUNAVFOR (ME03) och pågående insats i Afghanistan har givits.
- Försvarmaktens miljösamarbete med ukrainska försvaret har fortlöpt. Under ett besök vid Försvarestaben i Kiev i november 2012 presenterades den nya organisationen för hantering av miljöfrågor inom ukrainska försvarmakten. I samband med detta avslutades projektet med miljöstöd och utveckling av ett förenklat miljöledningssystem i ukrainska marinen. Planering av ett motsvarande projekt för armén under 2013 initierades.

5 Defense Environmental Network.

6 Restriction, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals.

7 European Defence Agency.

8 European Union Military Concept on Environmental Protection and Energy Efficiency for EU-led military operations.

9 Memorandum of Understanding gällande försvarsmiljöfrågor.

10 Environmental Training Toolbox for Deploying Forces.

11 Partnership for Peace.

12 Smart Energy Team.

NR 14 PERSONALFRÅGOR

Försvarmakten ska redovisa myndighetens kostnader för externa konsulter samt jämföra och kommentera dem i förhållande till 2010 och 2011.

Kostnadsslag	2012	2011	2010
Övr konsultarvode	0	0	0
Personalkonsulttjänster	3	8	4
Forskningsuppdrag	1	10	5
Köpta datatjänster	242	200	200
Konsulttjänster	889	959	636
Total Konsulttjänster	1 135	1 176	845

Tabell 2 Försvarmaktens kostnader för externa konsulter 2012 jämfört med 2011, 2010 (Mnkr)

KOMMENTARER

De största posterna i utfallet för år 2012 är IT-/telekomkonsulter och IT-drift.

Minskningen av kostnaderna för externa konsulter totalt är marginell mellan år 2011 och år 2012. Ökningen jämfört med år 2010 beror på att år 2010 redovisade Försvarmakten kostnader för externa konsulter exklusive PRIO konsulter. År 2011 och 2012 har Försvarmakten inkluderat PRIO konsulter i redovisningen.

NR 15 MATERIELFÖRSÖRJNING

Försvarmakten ska i redovisningen av materieförsörjningen särskilt redovisa sådant som bedöms påverka istandsättandet av insatsorganisation 2014.

Industriföreningar som renderar i omförhandlingar av flera avtal, ambitionsförändringar med anledning av personella resurser samt de av Regeringen inte medgivna beställningar, har påverkat istandsättandet av IO 14.

Förväntade leveranser under 2012 som blivit försenade och därmed skulle kunna få konsekvenser för istandsättandet av insatsorganisation 2014 är: Modifiering Flygplan 102, anskaffning tankfordon, skydds- och säkerhetsåtgärder pansarterrängbil 203, omsättning av hjullastare L90 samt omsättning zonrör och kommunikation Transportflygplan 62.

Försvarmakten ska, i samverkan med Försvarets materielverk, redovisa hur avgiftsbetalningarna till Försvarets materielverk fördelar sig per stridskraft.

Stridskraft	Avgift
Markstridskrafter	2 896 266 296
Sjöstridskrafter	2 081 284 275
Luftstridskrafter	6 128 195 977
Operativ ledning och Logistik	3 690 866 090
Systemövergripande och övriga områden	556 154 835
Totalt	15 352 767 473

Tabell 3 Avgiftsbetalningar (kr) till FMV per stridskraft

Den uppdelning i Försvarmaktens stridskrafter som återfinns i PROP. 2012/13:1 Utgiftsområde 6 i kapitel 3.3.3.3 tabell 5 omhändertaras idag inte i den myndighetsgemensamma kodningen¹³. Därvid blir samverkan med ett närmevärde. Ovan tabell är hämtad utifrån avgifter i Försvarmaktens materielplan 2012.

Försvarmakten ska redovisa under året ingångna avtal med offentliga och privata aktörer. Detta ska göras genom att redovisa hur stor andel av berörda anslag som går till offentliga och privata aktörer. Redovisningen ska gälla såväl resursförbrukning som antal kontrakt. Försvarmakten ska redovisa sin bedömning av måluppfyllnaden av ingångna avtal.

Anslag	Ingångna avtal med privata och offentliga aktörer	Resursförbrukning 2012
6:1.1.1	4	26 148 925
6:1.3.1	57	430 910 835
6:1.4.1	144	598 670 576
6:1.5.1	42	61 037 370
Totalt	247	1 116 767 706

Tabell 4 Ingångna avtal med offentliga och privata aktörer och resursförbrukning (kr)

¹³ FMV differentierar materiel på materieltyp, ej stridskraft.

Försvarsmakten har under året ingått 247 avtal med offentliga och privata aktörer i form av lagda beställningar 2012 i materielplanen. Försvarsmakten bedömer utifrån nuläge att måluppfyllnaden av ingångna avtal kommer att uppfyllas.

Inom ramen för upphandlingsenhetens verksamhet 2012 redovisas nedan:

- Tecknat ca 600 ramavtal med offentliga och privata aktörer
- Tagit emot 350 uppdrag överstigande 15 procent av tröskelvärdet enligt LOU (284 000 kronor)
- Beräknat värde på mottagna upphandlingsuppdrag (avtalsstid inklusive optioner) uppgick till ca 3 miljarder kronor

Övrig inköpsstatistik för upphandlingsenheten 2012:

- Tagit emot ca 16 500 inköpsanmodan (via kundvagn i PRIO) som genererat inköpsordrar.
- Hanterat ca 17 000 katalogbeställningar (SRM katalog PRIO)

Eftersom upphandling av ramavtal tar tid (legala tidsfrister, arbetstid etc) och avtalen skrivs på flera år är frågan svår att besvara eftersom det under ett givet år finns giltiga avtal som upphandlades ett till två år innan aktuellt år. Det är långt ifrån säkert att upphandlingsuppdrag som inkommer ett visst år faktiskt hinner avslutas samma år. Vidare är det osannolikt att beställningar på samma ramavtal hinner göras samma år. Funktionaliteten med att koppla kontrakt till inköpsorder tillkom vid PRIO införande 3-4 i februari 2012 och arbete pågår med indatering av kontrakt. Av den anledningen är statistiken på ramavtalsnivå för 2012 inte fullt tillförlitlig.

Försvarsmakten ska redovisa övertalig materiel som inte längre kan användas i insatsorganisationen. Av den materiel som kan användas i insatsorganisationen men behöver ersättas ska ingen avyttring ske innan ersättningsmaterielen tagits i bruk. Försvarsmakten ska vidare redovisa de totala kostnaderna för avveckling av övertalig materiel samt kostnaderna direkt förknippade med försäljningen. Försvarsmakten ska tydligt och överskådligt redovisa intäkterna från försäljning av övertalig materiel. Med intäkt avses även betalning i form av vara eller tjänst.

AVVECKLING

För äldre terrängfordon, äldre radiosystem och vapen har det fattats beslut om avveckling, vilket innebär att den materielen inte längre används av insatsorganisationen.

Försvarsmakten har år 2012 avvecklat övertaliga förnödenheter i syfte att minska kostnaderna för förrådshållning.

Avvecklingen har i likhet med tidigare år genomförts enligt förordningen 2000:678 i form av:

- överföringar till andra statliga myndigheter (48 beslut)
- gåvor till frivilliga försvarsorganisationer (74 beslut)
- gåvor till kommunal räddningstjänst (21 beslut)
- gåvor till internationellt humanitärt bistånd (8 beslut)
- gåva till museer (31 beslut)

Totalt fattades 182 beslut under perioden. Besluten har genererat överlåtelse omfattande 421 120 artiklar.

Destruktion av ammunition, ursprungligen anskaffad för invasionsförsvaret, har genomförts år 2012. Mängden ammunition som avvecklats uppgår till am-vikt 392 ton och Q-vikt 61 ton.

Vidare avvecklades följande år 2012:

- 21 320 st. pallar avvecklade förnödenheter
- 1 330 st. fordon
- 80 byggnader om totalt 38 606 kvm

FÖRSÄLJNING ÖVERTALIG MATERIEL

I enlighet med regleringsbrev 2012 får Försvarsmakten vid försäljning av övertalig materiel disponera totala nettointäkter om 20 miljoner kronor på årsbasis. Nettointäkter definieras som inkomst av försäljning med avdrag för kostnader direkt relaterade till försäljningen, till exempel hyra av utställningslokal, annonskostnader eller kostnader för nödvändig modifiering av materiel för att möjliggöra försäljning.

Nettointäkt från försäljning (Mnkr)	Andel som Försvarsmakten får disponera
20 - 300	30%
301 - 500	20%
501 - 1 000	10%
1 001 -	5%

Tabell 5 Försäljning övertalig materiel

Likvid överstigande ovan skall återredovisas mot inkomsttitel 3312, enligt ESV inkomstliggare, 2012-03-02 Dnr: 49-1345/2011.

Försvarsmakten har enligt regleringsbrevet återbetalat mot inkomsttitel ett belopp om 19 034 212 kr.

INTÄKTERNAS FÖRDELNING PÅ TYP AV MATERIEL

Försvarmakten har per den 31 december 2012 försålt materiel i enlighet med nedan redovisning. Försäljningarna av avancerade krigsmaterielsystem inbringade 62 022 440 kronor.

Nedan listade försäljningar avser avancerade krigsmaterielsystem:

Försäljning
Containrar
Ammunition (155 mm)
Bostadscontainrar
UAV reservmateriel
8 cm övningsgranat m/29-32D
Stridsbåt 90 E
40 ÖVNGR 07
Bostads-/office-containrar (7 st.)
Bostads-/office-containrar (9 st.)
HMS Grundsund
HMS Tapper (Bevb)
Hygiencontainer
Ingenjörfordon m m
Stridsbåt 90 H (867 provplattform)
Stödsystemcontainer

Tabell 6 Försäljningar avancerade krigsmaterielsystem

Nedan framgår beräkning av den Försvarmakten skall återredovisa mot inkomsttitel enligt regleringsbrevet.

Beräkning (kr)

Intäkt per 2012-12-31 FXM och FMV	-62 022 440
Avdrag som får genomföras av Försvarmakten enligt regleringsbrev	20 000 000
Kostnader förknippade med försäljningen	<u>14 830 709</u>
Överskott vid försäljning övertalig materiel	27 191 731
30% av 27 191 731	8 157 519
Återstående att återredovisa mot inkomsttitel (27 191 731 – 8 157 519)	19 034 212

Försvarmakten ska vidare redovisa myndighetens kostnader för dess stöd till exportfrämjande verksamhet fördelat per anslag.

Försvarmakten har under 2012 upparbetat kostnader avseende exportfrämjande verksamhet enligt tabell 7.

Anslag	Kostnader exportfrämjande verksamhet
6:1.1.1	231 328 700

Tabell 7 Upparbetade kostnader (kr) avseende exportfrämjande verksamhet

NR 16 INRIKTNINGEN FÖR MATERIELFÖRSÖRJNING SAMT EFFEKTIVISERANDE VERKSAMHETS FÖRÄNDRINGAR SAMT REGERINGSBESLUT 8¹⁴

RB p 16: Försvarmakten ska redovisa vilka åtgärder som enskilt och tillsammans med Försvarets materielverk har vidtagits för att fullfölja genomförandet av beslutad inriktning för materieförsörjningen samt hur man säkerställer att arbetet med att effektivisera försvarets materiel- och logistikförsörjning inte påverkar fullföljandet och genomförandet av beslutad inriktning för materieförsörjningen.

RB 8: Försvarmakten ska i årsredovisningarna för åren 2012-2015, särskilt redogöra för vidtagna åtgärder, kostnaderna för verksamheten före och efter genomförda besparingar, genomförda överföringar av frigjorda medel från stödverksamhet till omställningen till mer användbara och tillgängliga förband, resultat samt de ekonomiska och personella konsekvenserna av förändringen jämfört med uppställda mål.

Mot bakgrund av regeringens uppdrag (Fö2011/613/MFU) till Försvarmakten och Försvarets materielverk (FMV) och RB p 16 redovisas i det följande arbetsläget och uppnådda resultat i det pågående förändringsarbetet rörande materiel- och logistikförsörjningen.

Försvarmakten vill framhålla den goda samverkan över myndighetsgränserna som präglat förändringsarbetet på alla nivåer.

GENOMFÖRD VERKSAMHET

Sedan våren 2012 har myndigheterna gemensamt arbetat mycket intensivt med att planera och genomföra verksamhetsövergång från Försvarmaktens logistik (FMLOG) till FMV i enlighet med det beslut riksdagen fattade i juni 2012¹⁴. Arbetet har genomförts med ett brett deltagande från både FMV och Försvarmakten.

Inledningsvis tydliggjordes i detalj vilka uppgifter, personal och enheter inom FMLOG som enligt riksdagsbeslutet skall överföras till FMV. Avsedd personal och enheter bildade därefter en separat interimistisk organisation, avsedd att överföras genom s.k. verksamhetsövergång till FMV den 1 januari 2013.

Gränsdragningar mellan uppgifter, organisation och verksamheter för Försvarmaktens Högkvarter (HKV), FMLOG och FMV preciserades, bland annat genom att en proforma resultat- och balansräkning upprättades med avstämningstidpunkt 1 januari 2012.

Slutligen har avstämning och kvalitetssäkring av verksamhetsövergångsprocessen genomförts. Slutlig resultatuppföljning av detta arbete samt avtackning av personal som lämnar FMLOG har genomförts av chefen för FMLOG med representation ur FMV, genom besök vid samtliga enheter. I samband med resultatuppföljningen anmälde berörda enheter de identifierade aktiviteter som av olika skäl inte kunnat slutföras i tid.

Över hela tiden har det säkerställts att pågående insats- och fredsproduktion samt införande och implementering av PRIO kan genomföras. Genom ett kontinuerligt informationsarbete har personalen hållits uppdaterad om hur omdanings- omstruktureringsarbetet fortskridit.

¹⁴ Uppdrag att förbereda och genomföra överföring av viss verksamhet till Försvarets materielverk (daterat 2012-06-28, Fö2011/613/MFU (delvis)).

Förberedelserna inför verksamhetsövergången har från alla inblandade aktörer präglats av öppenhet och resultatfokusering.

Följande verksamheter har säkerställts för överföring per den 1 januari 2013 till FMV:

- FMLOG Stab (delar)
- Försvarens Upphandlingsenhet UpphE (huvuddelen)
- Försvarens Servicekontor FMSeK (huvuddelen)
- Försvarens Marinverkstad MarinV
- Försvarens Flygverkstad FlygV
- Försvarens Markverkstad MvE (huvuddelen)
- Försvarens Försörjningsenhet FörsE (delar)

Totalt omfattas verksamhetsövergången av 1 366 personer, varav 37 är officerare.

Under året har myndigheterna gemensamt arbetat med att säkerställa och etablera beställningsflöden som kan hanteras i den nya gränsytan som uppstått mellan myndigheterna i och med verksamhetsövergången. Därutöver har myndigheterna säkerställt att Försvarens makt fortsatt kan få erforderligt stöd i beredskapsverksamheten samt att det föreligger ett reviderat samordningsavtal mellan myndigheterna.

Dessa utgör också grunden för överenskommelser mellan myndigheterna, d.v.s.:

- Beställningsflöden
- Beredskap
- Samordningsavtal

Det sena beslutet om val av systemstödslösning har inneburit att arbetet inte nått den detaljeringsnivå samt kvalitetssäkring som varit önskat. En realiserbarhetsprövning av den nya gränsytan kunde genomföras först i december och då med begränsat djup. Detta innebär att det finns brister som successivt kommer åtgärdas under inledningen av 2013. Det föreligger dock inga kända brister som bedöms vara verksamhetsförhindrande.

Det föreligger inte heller några identifierade större risker. De ofullständigheter som uppmärksammats hanteras fortlöpande.

Trots förändringsarbetets komplexitet och knappa tidsförhållanden bedömer myndigheterna att genomförda verksamhetsförändringar har kunnat ske utan omfattande störningar i verksamheten. Denna bedömning motsägs inte av att de föreligger behov av åtgärder under våren 2013 i syfte att korrigera, komplettera och stabilisera de lösningar som har införts.

GJORDA ÖVERENSKOMMELSER

Följande överenskommelser har gjorts mellan FMV och Försvarens makt:

- Godsmottagning – Försvarens makt stödjer FMV med godsmottagning genom en temporär lösning i syfte att få igång flödena av materiel. Under första kvartalet kommer myndigheterna att tillsammans utarbeta ett förslag till lösning på längre sikt.
- Hyresmodell – Principer för hur FMV skall hyra lokaler av Försvarens makt.
- Expeditionstjänst – Principer för hur Försvarens makt stödjer FMV med expeditions-hantering vid de garnisoner där FMV har verksamhet.
- Garnisonsstöd – Principer för hur FMV kan erhålla stöd för sina enheter vid Försvarens maktens garnisoner.
- Stödsystem – Principer för hur drift och underhåll skall hanteras för de stödsystem som ägs av Försvarens makt men som nyttjas av FMV.
- FUS (Främre Underhålls Stöd) – Principer för att möjliggöra att hantera beställningar i båda myndigheternas system.
- Försvarens maktens HR-Centrum (FM HRC) – Principer för hur FM HRC skall kunna stödja FMV med personal och lönehantering.

KVARSTÅENDE FRÅGOR

Under det genomförda arbetet har det identifierats frågor som inte har kunnat klaras ut före verksamhetsövergången. Dessa frågor kommer därför att fortsätta att hanteras av de båda myndigheterna under inledningen av 2013.

Följande frågor behöver fortsatt hantering:

- Vid etableringen av FMV säkerhets- och beredskapsorganisation kvarstår vissa frågor kring lokaler och tillgång till viss ledningsmateriel.
- Omförrädsställning av all materiel är inte färdigställd. Genomförs under 2013.
- Slutlig överföring av anläggningsregister. Överföring mellan stödsystemet för teknisk tjänst (LIFT) och PRIO/POL återstår.
- Inventering av materiel vid FCIS, Resmata¹⁵ samt Försvarens maktens centrallager (FMCL) är inte klar. Genomförs under 2013.
- Beslut kring ägandet av båtar saknas. Försvarens makt fattar beslut i frågan 2013.
- Under 2011 och 2012 har FMLOG genomfört besparingsbetinget som till del motsvarar det gemensamma betinget.
- Verksamhets- och miljöbeskrivningar för platser och lokaler som FMLOG ansvarat för och som fr.o.m. 1 januari 2013 nyttjas av FMV, har inte levererats. Arbetet med dessa skall enligt en handlingsplan vara slutfört och redovisat under första kvartalet 2013.
- Avvikelse och kundreklamationer är inte avslutade. Avvikelse förs över till FMV.
- Arbetet med överföring och omkwittering av information och handlingar kvarstår.

15 Reservdelsmateriel.

RISKHANTERING UNDER ARBETET

I arbetet med planeringen för verksamhetsövergången identifierades tidigt personal, systemstöd och möjligheterna att effektuera rationaliseringarna som de största riskfaktorerna.

Vad gäller personal så fanns en risk att det inte skulle följa med personal över till FMV för att kunna säkerställa fortsatt verksamhet med planerade volymer. Under höstens arbete blev dock bilden allt bättre eftersom att frågan om tillhörigheten för officerare löstes ut genom att erbjuda växeltjänstgöring och i princip all personal som erbjudits verksamhetsövergång har tackat ja och övergått till anställning/växeltjänstgöring vid FMV. Personalfrågan är därför omhändertagen i det korta perspektivet.

Systemstödet identifierades också som en stor riskfaktor då utebliven eller försenad leverans av lämpligt systemstöd till FMV skulle ge mycket stora återverkningar i verksamheten och produktionen. Genom ett pragmatiskt synsätt med att vid behov kunna fortsätta nyttja tidigare system i Försvarmakten eller att för en kort period kunna övergå till manuella rutiner har riskerna kring systemstödsfrågorna kunnat hanteras på ett bra sätt. Arbetet med FSV POL¹⁶ och övriga stödsystem har i inledningen av 2013 i stort fungerat tillfredställande även om det kvarstår en del arbete.

Möjligheterna till besparingar har hanterats löpande av både Försvarmakten och FMV. Gemensamt arbete har genomförts för att fastställa vilket utgångsläge som gäller och planera för genomförandet av fortsatta åtgärder under 2013 och 2014.

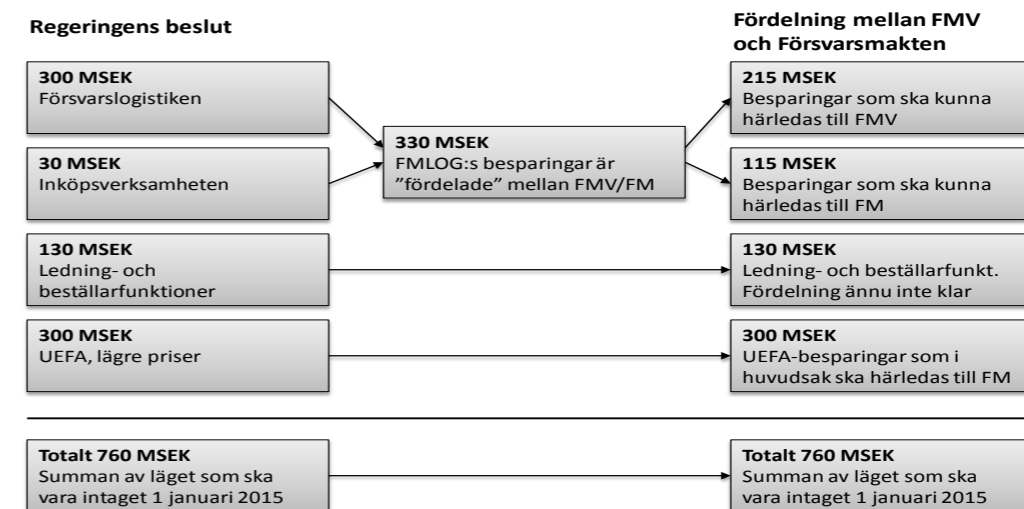
SÄRSKILDA FRÅGOR ATT UPPMÄRKSAMMA I DET FORTSATTARBETET

Med hänsyn taget till att det är en omfattande verksamhetsövergång som genomförs kommer det med mycket stor sannolikhet att uppstå ytterligare frågeställningar att hantera allt eftersom att verksamheten kommer igång och effekterna av det förändrade arbetssättet börjar synas.

Det är därför viktigt att båda myndigheterna bibehåller formerna för planering och uppföljning även under våren 2013 så att problem kan identifieras och åtgärdas snabbt och effektivt.

KOSTNADSMINSKNINGAR OCH OMSTÄLLNINGSKOSTNADER

Med utgångspunkt i regeringens krav på kostnadsminskningar i syfte att säkerställa takten i den fortsatta reformeringen av försvaret har myndigheterna enats om ansvarsfördelning enligt figur 2.

Figur 2 Fördelning besparingar

Fördelningen enligt ovan följer av i vilken utsträckningen berörd verksamhet har överförs till FMV respektive kvarstannat i Försvarmakten.

Här används begreppet kostnadsminskningar synonymt med besparingar i syfte att betona det övergripande syftet med förändringsarbetet, nämligen att genom effektivisering frigöra resurser för förbandsverksamheten och säkerställa den fortsatta reformeringen av försvaret.

ARBETSLÄGE RÖRANDE KOSTNADSMINSKNINGAR

Myndigheterna har gemensamt utarbetat en uppföljningsmodell, bland annat med utgångspunkt i regeringens krav på redovisning och återrapportering. Modellen har börjat tillämpas inom myndigheterna.

Som framgått ovan har genomfört arbete inledningsvis koncentrerats till genomförande av verksamhetsövergång som, tillsammans med andra vidtagna åtgärder, främst syftar till att skapa förutsättningar för att, i ett andra genomförandesteg 2013 och 2014, effektivisera verksamheten och genomföra de besparingar som regeringen efterfrågar. Konsekvensen av detta är att hittills genomförda besparingar är av förhållandevis begränsad omfattning.

Oaktat uppföljningsmetodik och vidtagna besparingsåtgärder står myndigheterna inför den redovisningsmässiga utmaningen att redovisa reella kostnadsminskningar parallellt med Försvarmaktens aviserat ökade ambitioner i form av produktionsökningar för tiden fram till 2019. Detta förhållande ställer särskilda krav på redovisning i såväl verksamhets- som ekonomiska termer.

BESPARINGAR I INKÖPSVERKSAMHETEN (UEFA)¹⁷

Som ett led i genomförda verksamhetsförändringar överfördes Försvarmaktens projekt UEFA till FMV.

Enligt träffad överenskommelse mellan myndigheterna ansvarar Försvarmakten för projektets redovisning och resultat intill utgången av 2012, varefter detta ansvar övergår till FMV. Försvarmakten och FMV har dock även fortsatt ansvaret att redovisa uppnådda kostnadsminskningar som följd av projektet.

¹⁶ FSV POL= FMV/FSV stödsystem för Produktionsstyrning Och Ledning av verksamheten inom enheten Förråd, Service och Verkstäder (FSV) vid FMV samtidigt som systemet också möjliggör ett i hög grad automatiserat beställnings- och faktureringsflöde myndigheterna emellan.

¹⁷ Utveckling och Effektivisering av Försvarmaktens Anskaffningsverksamheten.

NR 33 INTERN STYRNING OCH KONTROLL

GENOMFÖRDA KOSTNADSMINSKNINGAR I SAMMANFATTNING

Hittills uppnådda resultat i form av kostnadsminskningar inom ramen för den verksamhet som FSU och regeringens beslut anger framgår av följande tabell. Bestående kostnadsminskningar är ett resultat av FMLOG kontinuerliga rationaliseringsarbete.

Rationaliseringar, utfall för Försvarmakten	2012	2011
UEFA	41,3	
Upphandlingsverksamhet		
Service, förråd och verkstad	74,4	73,5
Lednings- och beställarfunktioner		
Summa	115,7	73,5

Tabell 8 Kostnadsminskningar (Utfall, Mnkr)

OMSTÄLLNINGSKOSTNADER

Med omställningskostnader avses kostnader som uppstått med anledning av förberedelser och genomförda verksamhetsförändringar med utgångspunkt i regeringens beslut.

Kostnadsutfallet för året avser i huvudsak utvecklingen av det systemstöd som erfordrats för att säkerställa genomförd verksamhetsövergång. Genom att sätta upp FMV som ett "företag" i Försvarmaktens SAP-system har FMV efter årsskiftet ett ändamålsenligt stöd för den verksamhet som överförs från Försvarmakten. Kostnaderna för genomfört arbete uppgår under 2012 till 50 miljoner kronor och täcks inom ramen för Försvarmaktens anslag 1.1. För kvarstående arbete, främst i form av nödvändiga anpassningar, korrigeringar och kompletteringar bedöms kostnaderna under 2013 uppgå till 42 miljoner kronor.

Omställningskostnader i sin helhet sammanfattas i tabell 9.

	2012	2011
Omställningskostnader, utfall för Försvarmakten	50,4	
Summa	50,4	

Tabell 9 Myndighetens omställningskostnader i sammandrag (Mnkr)

RB p 16: Vidare ska Försvarmakten redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att göra beställningar till Försvarets materielverk på en högre systemnivå samt övriga återrapporteringskrav i enlighet med regeringens beslut den 17 november 2011 (Fö nr 5).

Försvarmakten ställer sig bakom regeringens definition rörande högre systemnivåer (prop. 2011/12:86, En effektivare försvarslogistik) med innebörden att ansvaret samlas i färre beställningar för en större del av livscykeln, det vill säga från anskaffning, användning, underhåll och vidmakthållande samt avveckling, hos FMV för att därigenom förbättra möjligheterna till överblick och långsiktig affärsmässighet över systemets hela livslängd. Inom ramen för åtgärderna som nu vidtas tillsammans med FMV, som en följd av regeringens beslut, kommer Försvarmakten att successivt införa ett beställningsförfarande som motsvarar ovanstående skrivning. Detta bedöms, så långt som möjligt, vara infört ca 2018.

Försvarmakten ska – med syfte att stärka den interna styrningen och kontrollen – redovisa vidtagna åtgärder inom ekonomiutbildning och säkrandet av ekonomisk och annan relevant civil kompetens inom myndigheten.

Försvarmakten har under 2012 utvecklat samt genomfört ekonomiutbildningar för såväl specialister (ekonomichefer på förband) som för chefer på lägre nivåer med ekonomiskt ansvar. Utbildningarna genomfördes på Managementenheten vid Militärhögskolan Karlberg.

Utbildningen för ekonomichefer innebar främst att få kunskaper i Försvarmaktens interna ekonomistyrning och få färdighet i system PRIO samt att kunna leda ekonomisk planering/budgetering/prognos och uppföljning vid respektive organisationsenhet. Förkunskapskrav inom grundläggande företagsekonomi eller dokumenterad erfarenhet krävs för att bli antagen till ekonomichefskursen. Under året utbildades 25 stycken.

Utbildningen för lägre chefer med ekonomiskt ansvar innebar att få kunskaper om Försvarmaktens ledning och styrning, intern ekonomistyrning samt att kunna hantera planering/budgetering och uppföljning inom eget ansvarsområde. Under året utbildades ca 30 stycken.

Utöver dessa kurser har det bedrivits ekonomiutbildning på s.k. kortkurser inom specifika områden. Under året utbildades ca 90 stycken på kortkurser inom bl.a. fakturahantering, investeringsutbildning m.m.

Utbildningssystemet byggs nerifrån och upp och i alla utbildningar, särskilt med anledning av införande system PRIO, har den lägre chefsnivån prioriterats under året vad avser ekonomiutbildning. Under 2013 kommer en utökad ekonomiutbildning genomföras för olika nivåer i utbildningssystemet och där kommer målgruppen mellanchefer/avdelningschefer att inkluderas. Ekonomikompetensen hos chefer kommer dessutom att stärkas efterhand som olika delar i system PRIO driftsätts och börjar användas. Den ekonomiska kompetensen har över lag stärkts de senaste åren genom att fler med civil kompetens/erfarenhet har anställts på såväl Högkvarteret som på Förband/Skolor/Centra.

Med anledning av omstruktureringsarbetet 2012 definierades olika s.k. arbetsområden (AO), där AO Ekonomi registrerades av ca 300 personer i Försvarmakten. De befattningar som ingick i AO Ekonomi var controller, senior controller, förbandsekonom, ekonom, handläggare ekonomi och handläggare redovisning.

SÄRSKILD ÅTERRAPPORTERING AVSEENDE SSR VERKSAMHET

BAKGRUND

Enligt olika regeringsbeslut se nedan, ska Försvarsmakten åiterrapportera SSR-verksamhet.

REDOVISNING

SAMMANFATTNING

Försvarsmakten har under 2012 genomfört säkerhetssektorreformverksamhet enligt separata regeringsbeslut i Bosnien, Serbien, Kosovo, Afghanistan, Ukraina, Georgien och i östra Afrika. Förutom sekundering av samverkanspersonal har ett flertal utbildningsinsatser av varierande längd genomförts. Dessutom har ett antal seminarier och workshops anordnats. De flesta av aktiviteterna har genomförts i nära samarbete med de nordiska och baltiska länderna. Finansiella bidrag till internationella fonder har utbetalats i enlighet med de olika regeringsbesluten. Sammanlagt har Försvarsmakten förbrukat 17 913 100 kronor av de i Regleringsbrevet angivna villkoret om högst 18 000 000 kronor.¹⁸

Kosovo

I enlighet med Regeringsbeslut 3, 2012-04-19, Fö 2012/80/MFI har Försvarsmakten i nära samverkan med NATO Advisory Team (NAT) lämnat utbildningsstöd till det nationella krisledningscentrat, SITCEN (Situation Center) och till Kosovo Security Force (KSF). Utbildningsstödet har främst bestått av utbildning på plats, men även deltagande i kursverksamhet i Sverige.

Försvarsmakten har inte haft möjlighet att stödja KSF med röjning av odetonerad ammunition i Pristina p.g.a. försenad leverans av nödvändig materiel. Detta utbildningsstöd är inplanerat att genomföras våren 2013.

I enlighet med Regeringsbeslut 4, 2011-12-22, Fö 2011/410/MFI har Försvarsmakten lämnat finansiellt bidrag till Folke Bernadotteakademien (FBA) för sekondering av en rådgivare vid sekretariatet för Kosovos säkerhetsråd¹⁹. Sekretariatet ger, tillsammans med SITCEN, stöd till säkerhetsrådet och premiärministern i säkerhetspolitiska frågor och nationell krishantering. Rådgivarfunktionen har främst bidragit till stärkt förståelse i informationsanalys och omsättning till säkerhetspolitiska rapporter och analyser samt bidragit till att förbättra de interna strukturerna och arbetsmetoderna.

Försvarsmakten har förbrukat 785 900 kronor av sammanlagt maximalt bemyndigade om 1 400 000 kronor. Underutnyttjandet beror främst på senarelagd ammunitionsröjning samt att bidraget till FBA endast omfattat nio månader.

BOSNIEN-HERCEGOVINA

I enlighet med Regeringsbeslut 5, 2012-04-26 Fö 2012/80/MFI (delvis), har Försvarsmakten lämnat finansiellt bidrag till den fond som upprättats av NATO för att stödja omskolning av övertalig militär personal inom den bosniska försvarsmakten. Projektet bedöms som framgångsrikt.

Försvarsmakten har också genomfört möte med representanter för det bosniska försvarsministeriet och den bosniska försvarsmakten i syfte att konkretisera stödet och vidmakthålla den goda bilaterala relationen. Fortsatt fokus på utbildningsstöd och kompetensutveckling har resulterat i deltagande i ett antal av SWEDINT

¹⁸ Den sammanlagda summan av de olika regeringsbeslutens högstanivå är 20 300 000 kronor.

¹⁹ Kosovo Security Council Secretariat (KSC SEC).

och NCGM²⁰ kurser. Militärhögskolan i Halmstad har under hösten för sina specialistofficerare genomfört en fältövning i Bosnien-Hercegovina, vilken skapat ett uppskattat ömsesidigt utbildningsutbyte.

Det tidigare stödet från SWEDINT till Peace Support Operation Training Center (PSOTC) har övergått till ömsesidigt professionellt utbyte mellan skolorna. PSOTC har utvecklats och håller hög kvalitet och är från december 2012 överfört till den bosniska försvarsmakten.

Försvarsmakten har också genomfört en utbildningsinsats inom ramen för EUFOR ALTHEA Mobile Training Team (MTT) med uppgift att stödja den bosniska försvarsmakten i dess arbete med att utveckla formerna för förrådshantering av ammunition och vapen. Den aktuella insatsen genomfördes i nära samarbete med Schweiz och Österrike och skall ses i ett flerårigt perspektiv.

Försvarsmakten har totalt utnyttjat 498 200 kronor av maximalt bemyndigade om 500 000 kronor.

SERBIEN

I enlighet med Regeringsbeslut 4, 2012-04-26 Fö2012/80/MFI, har Försvarsmakten fortsatt lämna stöd till säkerhetssektorreformprojekt i Serbien.

Försvarsmakten har genomfört uppföljnings- och planeringsmöten med det serbiska försvarsdepartementet och den serbiska generalstaben i syfte att befästa ett gott samarbetsklimat och säkerställa efterfrågade stödinsatser. Fokus kommer även fortsättningsvis att ligga på internationell standardisering och interoperabilitet. Dessutom efterfrågas utbildningsstöd inom försvarsplanering samt personal- och ekonomihantering.

Försvarsmakten har fortsatt lämnat finansiellt stöd och genom NCGM genomfört olika utbildningsinsatser till UNDP²¹ och SEESAC²² genderprojekt, Support for Gender Mainstreaming in the Security Sector Reform in the Western Balkans.

Försvarsmakten har fortsatt lämnat bidrag till ISAC (International and Security Affairs Centre) i Belgrad för planering och genomförande av deras säkerhetspolitiska seminarier. Den under flera år genomförda seminarieverksamheten uppfattas vara ett kostnadseffektivt sätt att få stort genomslag för försvars- och säkerhetsdiskussioner i regionen.

Försvarsmakten har i samarbete med Storbritannien och de nordiska länderna fortsatt lämnat finansiellt stöd till engelskundervisning av yngre officerare i den serbiska försvarsmakten.

Det nordiska projektet PRISMA, som stöttat den serbiska försvarsmaktens omskolning av övertaliga underofficerare avslutades under 2012. Projektet anses som lyckat och kommer att utvecklas och fortsätta i serbisk regi, där fortsatt stöd kommer att efterfrågas.

Försvarsmakten har totalt förbrukat 784 900 kronor av de maximalt bemyndigade 1 500 000 kronorna. Den främsta anledningen till underutnyttjandet är försenat genomförande av utbildningsinsatser.

AFGHANISTAN

I enlighet med Regeringsbeslut 8, 2012-11-29, Fö2012/79/MFI, har Försvarsmakten lämnat ett ekonomiskt bidrag till NATO fond för finansiering av uppbyggnad av den afghanska armén (NATO Afghanistan National Army Trust Fund). Bidraget har riktats till att företrädesvis bygga upp säkerhetsstyrkorna i norra Afghanistan. Del av bidraget har inriktats att stödja utbildningen av de afghanska säkerhetsstyrkorna.

Försvarsmakten har utbetalat 5 400 000 kronor i enlighet med Regeringsbeslutet.

20 Nordic Centre for Gender in Military Operations.

21 United Nation Development Programme.

22 South Eastern and Eastern Europe Clearinghouse for the Control of Small Arms and Light Weapons.

UKRAINA

I enlighet med Regeringsbeslut 11, 2012-03-15 Fö2012/74/SSP har Försvarsmakten fortsatt att lämna stöd till Ukrainas säkerhetssektorreform genom kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyten med Ukrainas försvarsministerium, försvarsmakt och internationella utbildningscentrum Education and Research Centre for International Peacekeeping (ERCIP). Stödet har lämnats inom ramen för det nordisk-baltiska initiativet till stöd till säkerhetssektorreform (NBI).

Försvarsmaktens bedömning är att Ukraina ser Sverige som ett prioriterat samarbetsland främst beroende på Sveriges EU-medlemskap samt vårt nära samarbete med NATO.

Inom ramen för Sveriges huvudansvar inom NBI för regionalt samarbete och säkerhet genomfördes under 2012 ett seminarium i Ukraina med temat NORDEFECO. Seminariet diskuterade erfarenheter samt innehåll i det nordiska försvarssamarbetet. Aktiviteten var mycket uppskattad och gav injektion till egna regionala samarbetsfora.

Försvarsmakten har även organiserat ett seminarium för erfarenhetsutbyte och kunskapsöverföring inom CSDP-området, med fokus på EU krishanteringsinsatser, interoperabilitet samt Pooling och Sharing.

SWEDINT har fortsatt att stödja ERCIP med lärarkompetens samt med elevplatser vid sina FN och NATO kurser.

Försvarsmakten har fortsatt lämnat finansiellt bidrag till NATO PDP-program i Ukraina.

Det bilaterala miljöprojekt som Sverige stödjer sedan ett antal år har under 2012 fokuserat på marinen. Omorganisation inom det ukrainska försvarsdepartementet försenade projektets genomförande, men bidrar till en tydligare ansvarsfördelning och möjliggör därmed en positiv utveckling av projektet.

Försvarsmakten har sammanlagt förbrukat 429 300 kronor av maximalt bemyndigat 500 000 kronor.

GEORGIE

I enlighet med Regeringsbeslut 11, 2012-03-15, Fö2012/74/SSP har Försvarsmakten inom ramen för NBI genomfört kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyte med det georgiska försvarsministeriet med tonvikt på utveckling och utbildning mot europeisk standard och normer.

Försvarsmakten har även gett finansiellt bidrag till NATO PDP program i Georgien.

Försvarsmakten har tillsammans med Försvarshögskolan genomfört planering för utbildningsstöd och utbyte med den nyetablerade Georgiska försvarsuniversitetet.

Efterfrågade områden för utvecklingsstöd är främst personalhantering, ekonomihantering och försvarsplanering. Inom utbildningsområdet ingår även erfarenhetsutbyte avseende förberedande utbildning för internationella insatser samt förbandsutbyte.

Försvarsmakten har sammanlagt förbrukat 409 700 av maximalt bemyndigat 500 000 kronor.

EASF

I enlighet med Regeringsbeslut 1, 2012-01-19, Fö2012/107/MFI har Försvarsmakten genomfört fortsatt stöd till uppbyggnaden av den östafrikanska fredsstyrkan, Eastern Africa Standby Force (EASF). Det har bland annat skett genom placering av en samverkansofficer vid EASF Coordination Mechanism (EASFCOM) i Nairobi som en del av Nordic Advisory and Coordination Staff (NACS) samt genom kursverksamhet. Sammantaget har drygt 100 individer från regionen deltagit i olika kurser.

Det kapacitetsuppbyggande stödet har fokuserats till två delområden, utbildning av personal och utveckling av ett logistikkoncept. Två större kurser med mobila träningsgrupper, Mobile Education and Training Teams

(METT), har genomförts i Uganda. SWEDINT har genomfört stabsutbildning för militär och civil personal inför tjänstgöring i en FN-stab och trängregementet har genomfört utbildning i förebyggande fordonsunderhåll.

I stabsutbildningen deltog 45 kursdeltagare från sju (av tio) medlemsstater inom EASF, såväl kvinnor som män. Den svenska kursledningen och instruktörerna stöddes, i enlighet med det etablerade nordiska samarbetet, av kollegor från övriga nordiska länder.

Trängregementets utbildning i förebyggande fordonsunderhåll genomfördes under en vecka i juni. Ett fyrtiotal elever och instruktörer från Uganda deltog i utbildningen. Utbildningen rönt stor uppskattning och det finns ett stort intresse för fortsatt samarbete.

Utöver dessa kurser i regionen har personal deltagit i av SWEDINT genomförda kurser i Sverige. Dessutom har Sverige bidragit med lärare till kurser där övriga nordiska länder haft huvudansvar.

Sverige har ekonomiskt och personellt bidragit till att utveckla ett logistikkoncept för EASF. Konceptet blev godkänt på politisk nivå vid medlemsstaternas försvarsministermöte i maj.

Den av NACS/Sverige genomförda verksamheten har medverkat till att EASF tagit ytterligare steg mot målet full operativ förmåga 2015. Norden och Sveriges kunskaper och erfarenheter att med begränsade resurser delta i såväl FN-ledda insatser som EU- och NATO-ledda operationer gör oss till en särskilt värdefull och uppskattad partner avseende kapacitetsuppbyggnad.

Försvarsmakten har förbrukat 5 605 100 kronor av maximalt bemyndigat 5 500 000 kronor. Överutnyttjandet beror på uppkomna extra kostnader i samband med byte av sekonderad personal.

EUTM

I enlighet med Regeringsbeslut 3, 2011-09-22 Fö2011/24/MFI, har Försvarsmakten fortsatt deltagit i EU:s träningsinsats (EUTM) i Uganda för utbildning av den somaliska regeringens säkerhetsstyrkor med fokus på utveckling av somalisk befäls- och ledningsstruktur upp till kompaninivå. Under året har totalt ca 60 somaliska gruppchefer utbildats i två utbildningsomgångar. Från Försvarsmakten har 15 officerare varit engagerade i utbildningen. Dessutom har Försvarsmakten under en kortare period genomfört genderutbildning, vilket rönt stor uppskattning.

Försvarsmakten har förbrukat 4 000 000 kronor av maximalt bemyndigat 5 000 000 kronor.

DET NORDISKA FÖRSVARSSAMARBETET

BAKGRUND

Enligt regeringsbeslut 7, 2011-03-17, Riktlinjer för Försvarsmaktens arbete inom ramen för det nordiska försvarssamarbetet (NORDEFECO), ska Försvarsmakten ge en årlig lägesredovisning av samarbetet inom det nordiska försvarssamarbetet. Vidare ska Försvarsmakten enligt regeringsbeslut 11, 2012-12-06, Rambeslut för Försvarsmaktens övningar m.m. med medlemmar av NORDEFECO under 2012-2014, redovisa den bedrivna verksamheten i Årsredovisningen.

REDOVISNING

INLEDNING

2012 har fokus för det nationella nordiska samarbetet varit att förankra det nordiska försvarssamarbetet i det dagliga arbetet mellan myndigheter, ute vid förband och i arbetsmetoderna inom Högkvarteret. Därför har verksamheten präglats av utåtriktad verksamhet med samverkan, förbandsbesök, utbildning utarbetande av anvisningar samt förankring i försvarsmaktsgemensamma styrdokument. Mest energi inom det nordiska samarbetet har riktats mot uppgiften från Chiefs of Defence (CHOD, d.v.s. ÖB) att reducera byråkratin. En uppgift som är långsiktig, pågår kontinuerligt och berör såväl lagar som förordningar. Uppgiften är omfattande och sker stegvis, men resultatet märks tydligt i den förenkling som möjliggör ett fördjupat och effektivare samarbete. Det är därför en viktig signaleffekt att åtgärder genomförs såväl kortsiktigt som långsiktigt inom detta område.

Försvarsmakten behöver dessutom tydligare inriktning i ekonomiska termer från regeringen på hur och vad som skall bedömas och redovisas. Hur kan man mäta nordiskt samarbete?

En översyn av Technical Agreement (TA) samt tillägg till Memorandum of Understanding (MoU) med upprättande av ekonomiska "General Conditions", skulle underlätta samarbetet och uppföljningen, särskilt avseende vad som skall tas betalt för och vad som inte skall ingå. En långsiktig politisk vision skulle också tydliggöra den fördjupade inriktningen av samarbetet som regeringen gett.

RESULTAT

Övningsverksamheten med flyg i det södra nordiska området, inom Cross-Border Training South (CBT South) verkställdes under november och genomförs nu kontinuerligt. Försvarsmakten har också fått regeringsbeslut att tillåta nordiska genomflygningar utan att Sverige deltar, att föranmälan för en aktivitet utgår och ersätts av en årlig återrapportering. Försvarsmakten har fått större samordningsansvar nationellt mellan myndigheterna och mandat att ingå nödvändiga avtal internationellt inom ramen för NORDEFECO MoU.

Under året har även det nordiska transportflygsamarbetet identifierats, där ett LOI har undertecknats och en realiserbarhetsstudie genomförts. Implementeringen bedöms påbörjas under 2013. Även inom materielanskaffningsområdet har områden utpekats för samarbete, där prioritering sker till radarområdet, finkalibrig ammunition, gemensam anskaffning av bogserbåtar, gummiband till CV90, fältransoner och laddningsbara batterier.

Det nordiska gender centret har genomfört förhandlingar med NATO med syfte att etableras som ett Department Head (DH) inom NATO. Nordic Centre for Gender in Military Operations (NCGM) har därmed också erhållit ett uppdrag om en utvärdering av flera NATO insatser.

Att utgöra ett Department Head (DH) inom NATO innebär att vara ett kompetenscentrum med sammanhållet ansvar för utbildning, utveckling, dokumentframtagning och kvalitetssäkring inom ett specifikt område. Centrat har en anpassad organisation med en bred internationell bemanning från främst NATO och PFF-nationer.

Utvärdering av den militära nivån och strukturen har påbörjats och bedöms vara klar våren 2013. Evalueringkostnaderna uppgår totalt till 400 000 kr och är uppdelade på lika belopp 2012 och 2013.

Försvarsmakten ser behov av en beräkningsmodell för att värdera och mäta effekter av NORDEFECO i ekonomiska termer. Idag finns varken en entydig metodik eller redovisning i detta avseende. Försvarsmakten och FMV avser att gemensamt hemställa till regeringen om anvisningar för och krav på hur effekter av NORDEFECO bör värderas och mätas.

NORDEFECO LEVERANSER 2012

- **Upprättandet av ett nordiskt Center for Gender, The Nordic Centre for Gender in Military Operations (NCGM).** Bedöms som en förmåge- investering med en inledande kostnad för Sverige som "lead nation".
- **Utarbetande av femårigt ramavtal med Norge och Sverige,** gällande tunga fordon. Bedöms ge en ekonomisk besparing utan någon inledande kostnad. Leverans 2015-2016 ca 350 fordon.
- **Upprättandet av en gemensam övningsplan, The Combined Joint Nordic Exercise Plan (CJNEP).** Bedöms som en investering och stor besparingspotential på sikt utan någon inledande kostnad.
- **Realiserbarhetsstudie. Samordning av nordiskt transportflyg (NORTAT).** Bedöms ge substantiell reduktion av kostnader inom realiserade samarbetsområden samt ökad tillgång till taktisk och operativ förmåga.
- **Sjöövervakning; Sea surveillance in the Baltic Sea (SUCBAS).** Bedöms som höjd nationell förmågeskapande utan extra kostnad.
- **Luftrumsövervakning; Air surveillance (ASDE).** Bedöms som en höjd nationellt förmågeskapande verksamhet utan extra kostnader.
- **Flyg över territorialgräns; Air force Joint and Cross-Border exercises.** Bedöms som en höjd nationellt förmågeskapande verksamhet och med nationella besparingar relativt om verksamheten skulle genomföras nationellt eller internationellt. Ingen extra kostnad.
- **Stridsgrupp EU; The Nordic Battle Group.** Investering och kostnad (delvis utanför NORDEFECO).
- **Nordiskt deltagande i ISAF; The Nordic cooperation in ISAF.** Bedöms ge en ekonomisk besparing relativt om insatsen skulle genomföras nationellt.
- **Nordiskt stöd till styrkeuppbyggnaden av östra Afrika; Nordic support to the Eastern Africa Stand-by Forces.** Investering och förmågehöjning.
- **Utbildning i krishantering; Nordic Crises Management Training Courses.** Investering och förmågehöjning.
- **Artillerisystemet; The "ARCHER" artillery system.** Pågått sedan flera år och levererar kontinuerligt med inledande besparingar av utvecklingskostnader på 400 miljoner. Tillkommer gör besparingar inom Life Cycle Cost, LCC.
- **Militärt samarbete med de Baltiska staterna; Cooperation with the Baltic States.** Investering, ingen utgift eller besparing hittills.
- **Strategiskt lufttransportssamarbete; Strategic Air lift Capability (SAC).** Investering och utgift samt tillgång till strategisk flygtransportförmåga.
- **Samarbete om motåtgärder vid hemmagjorda bomber och minor; C-IED.** Höjd effekt genom utvecklad förmåga genom samverkan för ökad kompetens. Bedömt utan specifika kostnadsökningar.
- **Metod för samverkan med civila aktörer och industrin; Concept for dialogue with the industry.** Investering, utan extra kostnad.
- **Studie långsiktig försvarsplan; Long-Term Defence Planning (LTDP):** Levererat en jämförande studie av sju nationers försvarsplanering. Investering och besparing av studiekostnad.

GENOMFÖRD VERKSAMHET OCH UPPNÅDDA RESULTAT I SAMARBETSOMRÅDEN

Resultat i respektive samarbetsområde (Cooperation Area, COPA)²³ för år 2012.

COPA STRATEGIC DEVELOPMENT

- Sju samarbetsområden avseende förmågeutveckling på lång sikt har identifierats. Dessa områden utgör en potentiell bas för framtida besparingar samt en utökad gemensam kapacitetsutveckling länderna emellan.
- Ett antal studier har genomförts avseende långsiktig försvarsplanering, Long Term Defence Planning (LTDP), forskning och teknologi Research and Technology (R&T) samt konceptutveckling och experiment Concept Development & Experimentation (CD&E). Avseende LTDP finns för närvarande begränsat utrymme för integrerad planering. Resultat från övriga studier kan potentiellt utgöra grund för framtida samarbeten och diskussioner. Genomförda kurser och samarbeten inom ovan nämnda områden har medfört kostnadsdelningar, besparingar och tidsvinster.
- Överlag har samarbeten inom COPA SD genererat få vinster på kort sikt. Dock medför arbetet vissa kostnadsreduceringar inom ramen för projekt i övriga COPA genom överföring av kunskaper.

COPA OPERATIONS

- En nordisk styrelse för logistikkoordinering (NLCB) har implementerats inom ramen för nuvarande nordiskt samarbete i Afghanistan vilken bör resultera i kostnadsbesparingar till följd av ökad effektivitet vid logistikhantering.
- En procedur för kommande nordiskt samarbete i operationer (modus operandi) har utvecklats. En positiv effekt förväntas till följd av kostnadsfördelning samt utnyttjande av varandras förmågor vid insatser.
- En gemensam plan för de nordiska länderna avseende redeployering från Afghanistan är genomförd vilken på sikt bör resultera i effektivitetsvinster och kostnadsbesparingar.
- Det nordiska samarbetet avseende operationer har implementerats i respektive lands linjeorganisation vilket bör ge effektivitetsvinster då en framtida gemensam operation bli aktuell.

COPA TRAINING AND EXERCISES

- Tekniska avtal (TA) alternativt utkast till sådana har utarbetats avseende nordiskt övningsprogram (CJNP), erfarenhetsutbyte (LL), "Project Air Evaluation" samt "Cross-Border Training South". Resultat i form av övningsprogram för CJNP har åstadkommit vilket förväntas resultera i effektivitetsvinster vid nordiska övningar. Resultat från LL, Cross-Border Training samt Air Evaluation väntas först under år 2013.
- En studie avseende gemensam navigeringsutbildning till sjöss har avbrutits till följd av för höga kostnader.

²³ Information rörande resultat och verksamhet är hämtad från 2012 års rapporter från respektive COPA: Annual Report for COPA SD 2012, Annual Report for COPA OPS 2012, Annual Report for COPA TEX 2012, Annual Report for COPA CAPA 2012.

SÄRSKILD ÅTERRAPPORTERING AVSEENDE VIND- OCH VÅGKRAFT

BAKGRUND

Enligt Förordning SFS (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten, uppdaterad 2010-08-01 med ändring SFS 2010:650, 5 b §, ska Försvarsmakten till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) årligen redovisa myndighetens medverkan i beredningen av ärenden rörande vind- och vågkraft samt de åtgärder myndigheten har vidtagit för att bidra till att nå den nationella planeringsramen för vindkraft (Förordning (2010:650)).

REDOVISNING

Det finns två kategorier av riksintressen/intressen för totalförsvaret, dels öppna exempelvis i form av skjutfält och flottflygplatser, dels sådana som inte kan redovisas öppet på karta eller helt omfattas av förordnanden enligt plan- och bygglagen.

Förhållandet mellan begränsningar som dessa riksintressen kan medföra för vindkraftsutbyggnaden, främst gällande den militära flygverksamheten, belystes den 30 november 2011 i en utredning²⁴ från Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI). Utredningen slår fast att det på en nationell nivå inte finns några konflikter mellan de statliga utbyggnadsmålen och Försvarsmaktens verksamhet. Försvarsmakten arbetar kontinuerligt med att utveckla sin information och dialog med myndigheter, vindkraftbranschen och enskilda.

FÖRSVARSMAKTENS HANTERING AV VINDKRAFTÄRENDEN

Försvarsmakten genomför en egen s.k. hinderprovning av alla höga objekt (över 20 meter) utanför samt över 45 meter inom sammanhållen bebyggelse, master, vindkraftverk och byggnader m.m. Den görs mot bakgrund av övnings- och skjutverksamhet, militär luftfart samt de olika kommunikations- och sensorsystem som Försvarsmakten och andra myndigheter inom försvarssektorn har.

Försvarsmakten tillser inom ramen för sin remisshantering att övriga statliga myndigheter inom totalförsvaret, vilka är abonnenter i den tunga statliga kommunikationsinfrastrukturen, har sin kommunikation och dataöverföring tryggad i det som i dagligt tal kallas Försvarets Telenät (FTN). Abonnenter är t.ex. riksdag och regering, landets länsstyrelser, MSB, Sjöfartsverket, Statens Strålskyddsinstitut, LFV, "blåljusmyndigheterna" inom polis och räddningsväsendet - med flera.

Remisserna utgörs huvudsakligen av myndighetsremisser, planer, bygglov och miljötillståndsärenden samt vindkraftsremisser i tidigt skede från privatpersoner och företag. En översiktlig bedömning görs om det finns konflikter med totalförsvarets intressen inom ett geografiskt område eller på en specifik plats. Information om samhällsplanering och remisser återfinns på Försvarsmaktens hemsida.

Det digitala ärendehanteringssystem som tidigare avsetts stödja ärendehantering för bland annat vindkraftsremisser kommer att ersättas av Försvarsmaktens nya gemensamma ärendehanteringssystem VIDAR. Planerad driftsättning av VIDAR för remisshantering är september 2013.

Antalet vindkraftsremisser var 2012 totalt 1 083 st. vilket är ca. 50 färre än 2011. Av dessa konstateras att andelen remisser i tidigt skede har minskat och antal "skarpa" remisser i form av bygglov och miljöprovning-ärenden har ökat betydligt.

Antal remisser avseende vågkraftsprojekt var under 2011 en st. Under 2012 fick Försvarsmakten inga remisser gällande vågkraft.

²⁴ "Redovisning av uppdrag – Internationell jämförelse avseende om militär flygverksamhet och vindkraft".

COPA CAPABILITIES

- Arbetsgrupperna inom COPA CAPA har under 2012 slutfört studier och rapporter till MCC. Under år 2012 har fokus legat vid arbetsgruppernas (WG) rapporter. COPA CAPA har under 2012 ökat sina ansträngningar att prestera resultat. Studierna och resultaten från dessa utgör riktlinjer för nya nordiska projekt vilka bör leda till effektivitetsvinster då dessa projekt genomförs.
- Man har enats kring "Top 10 studies" samt förslagit projekt inom ramen för dessa vilka presenterats för MCC. Delar av GBAD har förts över till linjeorganisationen.

COPA HUMAN RECOURSES & EDUCATION

- Fördjupad veteranstudie tillsammans med de baltiska staterna är slutförd. En veteran konferens är genomförd med 225 deltagare, där framtagning av en handlingsplan och utbyte av erfarenheter skett. Nästa veteran konferens planeras ske i Danmark 2014.
- Inom Advance Distribution Learning (ADL) utbildning har en studierapport identifierat områden för samarbeten.
- Inom Study Common Courses for Specific Purposes (CCSP), har följande områden föreslagits och implementering påbörjats: Utländsk språksamordning och uppdelning mellan SE och DK av utbildning i Farsi.
- SOF medicin, implementering genomförd och samordnas inom SOF.

Försvarsmakten hjälper till att peka ut konfliktfria etableringsområden inom ramen för den ordinarie samhällsprocessen. Detta innebär att Försvarsmakten tar del av de kommunala tematiska eller fördjupade översiktsplaner som produceras och anger i dessa om områden står i konflikt med totalförsvarets intressen. Genom detta samrådsarbete kan konfliktfria vindbruksplaner presenteras för samhällets aktörer. Boverkets riktade åtgärder för den kommunala vindkraftsplaneringen har nyligen avslutats och inom ramen för denna satsning har 146 kommuner skapat en ram för vindkraftsutbyggnad på ca 105 Twh där Försvarsmakten har varit delaktig.

REMISSVAR AVSEENDE VINDKRAFTSPROJEKT

Det är, trots mediabilden av Försvarsmaktens vindkraftshantering, sällan som konflikter mellan Försvarsmaktens (och Totalförsvarets) intressen uppstår. För mer än 80 procent av alla ärenden har Försvarsmakten inget att erinra. Ibland uppstår konflikter mellan Försvarsmaktens tekniska system exempelvis FTN eller sensorsystem och planerade positioner för vindkraftverk. Sådana konflikter har sällan en gångbar teknisk lösning utan konflikten löses genom att korrigera positionen för vindkraftverket. Försvarsmakten försöker så långt som möjligt i dialog med intressenten att ange alternativa placeringar eller riktningar för nya positioner.

Till havs uppkommer ofta konflikt med radarsystem. I Försvarsmaktens remissvar anges om det finns tekniska lösningar. En kompletterande radarutrusning kan t.ex. i vissa fall monteras i planerad vindkraftspark. Stora vindkraftsprojekt kan bära denna merkostnad (jmf Kriegers flak). I vissa fall föreslås vindkraftsparker i riskområden och målflygningsområden utanför skjutfält. I dessa fall är det svårare att samordna Försvarsmaktens verksamhet med den önskade vindkraftsutbyggnaden. En målsättning är att i remissvaren ange alternativa lägen för vindkraftverk så att konflikt med totalförsvarets intressen undviks.

Som underlag för Försvarsmaktens yttranden avseende vindkraftsprojekt nära de militära flygplatserna beslöts av flygsäkerhetsskäl om s.k. stoppområden för vindkraft den 4 oktober 2010. Vindkraftsbranschen har snabbt anpassat sig efter områdena och det är sällsynt att det inkommer nya remisser inom dessa områden.

UTREDNINGAR, PÅGÅENDE OCH AVSLUTADE

En utredning påbörjades 2009 på uppdrag av Energimyndigheten angående vindkraftsverks påverkan på väderradarinformation, VINDRAD. SMHI ledde utredningen och Försvarsmakten deltog. Resultatet blev klart våren 2011. Resultatet är implementerat i Försvarets Materielverks beräkningsverktyg WRAP OBSman och används sedan december 2011 i analyserna av inkommande vindkraftsremisser.

En förstudie av vindkraftverks påverkan på radiolänkförbindelser pågår sedan ett par år tillbaka. Studien förleddes av att ett lämpligt mätobjekt i form av ett radiolänkhopp med vindkraftsrelaterad utbredningspåverkan hittades och analyserades. Efter detta har mer omfattande kompletterande mätningar på andra sträckor gjorts och varvats med bland annat studier genomförda av Totalförsvarets Forskningsinstitut. Mätningar har genomförts dels i Försvarets Materielverks regi, dels som ett samarbete med Teracom AB. Projektet förväntas resultera i en beräkningsmodell, vilken bättre kan prediktera kvalitetspåverkan på radiolänk, med vindkraftverk i närheten av utbredningsvägen.

Under 2011 har det med stöd av Energimyndigheten genomförts en utredning "Vindkraft och försvarsintressen på Gotland" av SMHI och Försvarsmakten tillsammans med länsstyrelsen Gotlands län och Region Gotland. Länsstyrelsen har varit sammanhållande. SMHIs del av utredningen har gällt möjligheten att uppföra en kompletterande väderradarstation på Gotland för att möjliggöra mer vindkraft på centrala Gotland. En annan delutredning har genomförts som avsåg en flytt av en anläggning på centrala Gotland till ett annat område. Försvarsmaktens syn på delutredningarna redovisades till länsstyrelsen den 17 november 2011. Slutsatsen från dessa blev att det krävs fördjupade utredningar som redovisar konsekvenserna för vindkraftsprojekt på andra ställen på Gotland än den centrala delen.

En sådan fördjupad studie slutfördes av SMHI under december 2012. Studien ger mycket positiva besked för det förväntade resultatet av en större vindkraftsatsning på Gotland i kombination med en kompletterande väderradar. Även om det kommer att förekomma tekniska konflikter även framgent så verkar de vindkraftverk som trots eventuella restriktioner ändå blir byggda att väl uppfylla de förväntade produktionsmålen för Gotland. Försvarsmakten avvaktar nu den slutliga studien som krävs för att kvalitetssäkra att radarinformation som produceras i ett scenario med en kompletterande väderradar möter kraven.

Försvarsmakten och Energimyndigheten har under året ökat samverkan och har tillsammans utvecklat ett positivt samarbetsklimat i gemensamma frågor.

Under slutet av 2012 har Försvarsmakten bland annat fört en djupare dialog med Energimyndigheten i dess arbete med revisionen av myndighetens utpekade riksintresse för vindkraft.

